

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

ORTAKLIKLAR ve AğLAR HİBE PROGRAMI
GRANT SCHEME FOR PARTNERSHIPS AND NETWORKS

İŞ DÜNYASI KADIN İLETİŞİM AğI

Kamu Alımlarında Kadın Katılımını Artırmak için Rehber

Kasım 2020

BUIKAD
BÜYÜK İKTİSADİ VE YATIRIMCI DERNEğİ

KAGİDER
Türkiye Kadın Girişimciler Derneği

Kamu Alımlarında Kadın Katılımını Artırmak için Rehber

Bu rehber KAGİDER koordinatörlüğünde, KAİSDER ve BUIKAD paydaşlığında yürütülen; Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen “İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı” projesi kapsamında hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı Projesi Hakkında	1
KAGİDER Hakkında	2
KAİSDER Hakkında	3
BUİKAD Hakkında	4
1. Kadın Girişimciliği ve Kamu Alımlarında Kadın Tedarikçilerin Güçlendirilmesi	5
2. Kamu Alımları ve Kamu Alımlarına Katılım ile İlgili Güncel Mevzuat	6
3. İstişare Toplantıları	7
3.1. Gaziantep İstişare Toplantısı	8
3.2. Samsun İstişare Toplantısı	10
3.3. İzmir İstişare Toplantısı	13
3.4. Antalya İstişare Toplantısı	16
3.5. Kayseri İstişare Toplantısı	20
3.6. Denizli İstişare Toplantısı	23
3.7. Van İstişare Toplantısı	26
3.8. Diyarbakır İstişare Toplantısı	28
4. Genel Değerlendirme: İstişare Toplantıları	30
5. Arama Konferansları	33
5.1. Arama Konferansı - 1	33
5.2. Arama Konferansı -2	37
6. Genel Değerlendirme: Arama Konferansları	40
7. Kamu Alımlarında Kadın Katılımını Arttırmak İçin Yasa Tasarısı Önerisi	41
8. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kavramlar Sözlüğü	44
Anayasa ve Uluslararası Mevzuatta İstihdam ve Çalışma Koşullarında Kadın Erkek Eşitliği	45
Kamu İhale Sözlüğü	48

İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı Projesi Hakkında

Koordinatörlüğünü Türkiye Kadın Girişimciler Derneği KAGİDER olarak, Kadın İşveren ve Sanayiciler Derneği (KAİSDER) ve Bursa İş Kadınları ve Yöneticileri Derneği (BUIKAD) paydaşlığında yürüttüğümüz, İş dünyasında kadınların gerekli bilgilere ve iş pazarlarına ulaşmaları ve etkin bir iletişim ağı içerisinde olmalarını amaçlayan “İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı” Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen bir projedir. İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı Projemiz kapsamında www.ticaretinkadinlari.com isimli bir web platformu geliştirdik. Platformumuz, bu hibe programının hedefleriyle uyumlu olarak Türkiye’deki tüm girişimci kadınların ve girişimci kadın STK’larının, gerekli bilgilere ve pazarlara ulaşabilmelerinin yanı sıra kamu ve özel sektörün mal ve hizmet satın almak için düzenlediği ihaleler alanında başarılı olabilmeleri için güçlü bir araç olacak. Platform, Türkiye’nin her noktasındaki girişimci kadınların birbirleriyle iletişime geçmesini ve birbirlerini, işlerini daha yakından tanımalarını ve tanıtılmalarını sağlama işlevini yerine getirecek. Ayrıca üçüncü kişilerin kadın girişimcilerin şirket ve ürünlerini görerek onlarla ticari ilişki geliştirmeleri mümkün olacak. Kamu ve özel sektörün Türkiye’nin her bölgesindeki kadın girişimcilerden ürün ve hizmet satın alabilmesi sağlanacak. Böylece kadın girişimcilerimiz arasında güçlü bir iletişim ağı kurulurken, ticaretle ilgili fırsatlar da dahil her türlü veriye ulaşmaları mümkün olacak. Projedeki ikinci önemli hedef girişimci kadınların güçlendirilmesi için ihtiyaç duyulan yasal düzenlemelerle ilgili çalışmaları sonuçlandırmaktır. Kadın girişimcilerin kamu ve özel sektör alımlarında rekabette eşit biçimde yer almasını sağlayacak ve veya teşvik edecek düzenlemeler yapılması için TBMM ye yasa önerisi sunmaktır. “İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı” projemizin, kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedefimizin gerçekleştirilmesi yolunda önemli bir dönüm noktası olacağına inanıyoruz.

Sivil Toplum Destek Programı altında yürütülen “Kamu ve STK’lar Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesi için Ortaklıklar ve Ağlar Hibe Programı” mali ve idari açıdan güçlü ve daha önce proje deneyimi olan sivil toplum kuruluşlarının geliştirecekleri ortaklıkları ve ağları destekleyerek bu ortaklıklar ve ağlar vasıtasıyla kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerini geliştirilmeyi hedeflemektedir. Hibe programı kapsamında 10 sivil toplum kuruluşu yaklaşık 4.300.000 avro hibe desteği almaya hak kazanmıştır. Program T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütülmektedir; Sözleşme Makamı ise Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

KAGİDER – Türkiye Kadın Girişimciler Derneği Hakkında

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), girişimcilik yoluyla kadının güçlenmesini hedefleyen bir sivil toplum kuruluşudur. Kadının sadece ekonomik olarak değil politik ve sosyal olarak da güçlenmesini hedefler. Kadın girişimcilerin güçlenmesi toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı verecektir. Bu nedenle KAGİDER, kadın girişimciliğini, ekonomik güçlenme ile kadınların eşitsiz ve dışlanan toplumsal konumlarının düzelmesi için destekler. Kuruluşundan bu yana yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil topluma mensup pek çok paydaşla, bu amaca yönelik proje ve çalışmalar geliştirmekte ve yürütmektedir. 300'den fazla üyesi bulunan KAGİDER, vizyonu ve misyonu doğrultusunda, kadın girişimcilerin güçlenmesi için eğitim, rehberlik ve mentörlük desteği vermekte, kadının ekonomik konumunun güçlenmesi ve kadın erkek fırsat eşitliği konusunda savunu çalışmaları yapmaktadır.

KAGİDER bu bağlamda, 8 ana strateji doğrultusunda çalışmalarını sürdürür:

- 1-Çalışma hayatındaki kadın çalışan sayısını arttırmak ve kadın girişimcilerin desteklenmesini teşvik etmek,
- 2-Kadınların çalışma hayatına girmesi ve girişimci olması için kadınlara eğitim ve mentörlük vermek,
- 3-KAGİDER çalışmalarının etki alanını tüm ülke çapında yaymak,
- 4-Kadın girişimciliğinin ve ekosisteminin gelişmesi için yasal altyapı çalışmaları yapmak ve teşvik etmek, kadınlara finansal kaynak erişimine yol göstererek destek olmak,
- 5-KAGİDER üyelerinin kişisel ve iş bazında gelişmelerini destekleyerek etki alanlarını ve büyümelerini desteklemek,
- 6-Genç kadınlara çeşitli eğitimler vererek, çalışma hayatına katılmaya ve girişimciliğe özendirmek,
- 7-KAGİDER'in bilinirlik ve itibarını artırmak,
- 8-Kadının çalışma hayatına ve girişimciliğe destek vermek için içerik, teknoloji, savunu çalışması üreterek, ulusal ve uluslararası düzeyde referans noktası olmak.

KAİSDER- Kadın İşveren ve Sanayiciler Derneği Hakkında

KAİSDER, 2017 yılında kadınlar arasında işbirliğini geliştirmek, ekonomideki statülerini artırmak ve böylece girişimcilik ve artan istihdam yoluyla ülke ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Dernek, pazar fırsatlarının yaratılması, pazar oluşturma, iş yaratmanın yanı sıra stratejik ağ oluşturma ve iş dünyasındaki kadın girişimcileri büyütme şeklindeki somut hedeflerle kadın istihdamı ve girişimciliğinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Derneğin Hedefleri:

- Bölgemizdeki ve Türkiye'deki kadın işveren ve girişimcileri teşvik edecek programlar geliştirmek.
- Kadınların kredi almak ya da diğer Mali fonlara erişmek, çeşitli resmi kurumlarla ilişkileri geliştirmek vb. gibi işlerini yürütürken karşılaştıkları sorunları çözümlemelerine yardımcı olmak.
- Kadın işveren ve girişimcileri, ulusal ve uluslararası pazarlamanın yönetim teknikleri ve stratejileri konusunda eğitmek.
- Mevcut ve yeni kadın işveren ve girişimcilere rehberlik amacıyla iş oryantasyon programları, atölye çalışmaları ve konferanslar düzenlemek ve toplumsal cinsiyet bilincini artırmak.
- Kadın işverenler / girişimciler tarafından ürünlerinin tanıtımına bir platform sağlamak üzere kadın işverenler / girişimciler için büyük bir teşvik kaynağı olarak ürettikleri ürünlerin sergilerini düzenlemek.
- Yurt dışına giden kadın işveren / girişimcilerin ticaret delegasyonlarını koordine ederek uluslararası ilişkileri teşvik etmek.
- Kadın işveren / girişimci veri tabanını detaylı ve güncel bir şekilde sunmak.
- Kadınların ekonomik hayatta daha görünür ve daha etkin olmalarını sağlamak.

BUİKAD – Bursa İş Kadınları ve Yöneticileri Derneği Hakkında

İş kadını ile güçlü bir Türkiye'ye ulaşmak vizyonu ile yola çıkan Bursa İş Kadınları ve Yöneticileri Derneği, yaşamın her kesiminde kadının varoluşunu sağlamak ve güçlendirmek amacıyla yol gösterici olmayı, girişimci kadın sayısını arttırmayı, kadının yasama ve karar verme süreçlerindeki etkinliğini ve yönetsel gelişimini desteklemeyi hedeflemiş ve bu doğrultuda stratejilerini hayata geçirmiştir.

BUİKAD'ın amacı “Kadına daha iyi çalışma koşulları kazandırmaktan çok, kadının rekabetçi iş hayatında yetkinliklerini arttırarak varoluşunu güçlendirmektir”. 2007 yılında 11 kurucu üye ile kurulan BUİKAD, 2019 yılında 140 üye ile yoluna devam etmektedir. İş hayatının her kesiminde, çağdaş Türk kadınının, iş hayatının ayrılmaz bir parçası olmasının gerektiği, ülke ekonomimizin kalkınmasının yolunun ancak ve mutlak bu yolla mümkün olacağına inancı ile tüm üyeleri ve kamuoyu ile yüksek sinerji oluşturmuştur. Daha çağdaş bir toplumsal sürece ulaşmanın, kadının eğitilmesi, kadının istihdam oranının ve girişimci kadın sayısının arttırılması ile mümkün olacağına inanan üyelerden oluşan BUİKAD, gönüllülüğü ve özverili olmayı ilke edinmiştir.

VİZYONUMUZ

İş kadınıyla güçlü bir Türkiye'ye ulaşmak.

MİSYONUMUZ

İş yaşamının her kesiminde, kadının varoluşunu sağlamak ve güçlendirmek amacıyla;

- Yol gösterici olmak,
- Yasama süreçlerinde etkinliği arttırmak,
- Yönetsel gelişimini desteklemek,
- Faaliyetlerde bulunmak.

AMAÇLARIMIZ

- İş hayatına girecek ve iş hayatında yer alan kadınların gelişimlerini destekleyecek eğitimleri organize etmek.
- İş kadınları ve yöneticilerinin işbirliğini sağlamak ve iletişimlerini arttırmaya destek olmak.
- İş yaşamındaki kadın istihdam oranını artırıcı girişimlerde bulunmak.
- Yaratıcı girişimcilik projelerin ihtiyaç duydukları konularda destek sağlamak.
- Resmi kurum, kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak hedeflerimize hizmet eden girişimlerde bulunmak.
- İş kadınlarını etkileyen konularda yasama sürecinde etkili olmak.

1. Kadın Girişimciliği ve Kamu Alımlarında Kadın Tedarikçilerin Güçlendirilmesi

Tarihsel süreç içinde, kadın ile erkek arasındaki biyolojik farklılığın giderek toplumsal farklılığa dönüştürülüp cinsler arası eşitsizliğin haklı gerekçesi yapıldığı ve bu zihniyetin 1900'lerin başında Medeni Kanun gibi temel yasalar düzenlenirken de etkisi olduğu görülmektedir.

Örneğin, ülkemizde 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun'da yer alan "koca ailenin reisidir" kuralının geçerli olduğu ve yasaya göre ailenin geçimini sağlamanın "kocanın" görevi olduğu; 1992 yılında Anayasa Mahkemesince (MK. 159.md.) eşitlik ilkesine aykırılık nedeniyle iptal edilene kadar evli bir kadının çalışabilmesi için "kocanın muvafakatini" alması gerektiği ve ayrıca 1998 yılına kadar evli kadınların kendi adlarına "gelir vergisi beyannamesi" veremediği dikkate alındığında, günümüzde Anayasa'da ve yasalarda kadın erkek eşitliğinin tam anlamıyla sağlanmış olması önemli bir gelişmedir. Ancak, her ne kadar 2000'li yıllardan itibaren yasalarda eşit haklara uygun düzenlemeler yapılmışsa da, kadınlar bu eşit hakları kullanmada genellikle erkek egemen zihniyetin neden olduğu engellerle karşılaşmaktadırlar. Nitekim kadınlar, toplumsal cinsiyet rollerinin yarattığı baskılar ve aile içi sorumlulukların büyük oranda kadınlar tarafından üstlenilmesi beklentisi; ayrıca kadın istihdamının belli mesleklerle sınırlı görülmesi gibi çeşitli nedenlerle, yasalardaki haklarını tam anlamıyla kullanamamaktadırlar. Eşit hakların yaşama geçirebilmesi için zihniyet değişikliğinin sağlanmasına ihtiyaç vardır.

Bu nedenle, uluslararası hukukta ve Türk Hukukunda kadınlara karşı ayrımcılığın kaldırılmasının, hakların kullanılmasındaki engellerin aşılmasının ancak özel önlemler alınarak mümkün olabileceği kabul edilmiştir. Türkiye'nin onaylamış olduğu başta BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesi olmak üzere uluslararası Sözleşmeler doğrultusunda ayrımcılığın kaldırılması ve Anayasamızın 10. maddesinde yer alan şekilde tedbirlerin uygulanması eşit hakların kullanılmasını ve aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği zihniyetinin yerleşmesini kolaylaştıracaktır. Bu açıdan, "Kadın Girişimciliği ve Kamu Alımlarında Kadın Tedarikçilerin Güçlendirilmesi" için yürütülecek çalışmalarda, öncelikle özel önlemler alınmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılması ve bu tedbirlerin kararlılıkla uygulanması gerekmektedir. Kadınların, kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi aynı zamanda ülkenin ekonomik gelişmesinin, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasının itici gücü olacaktır.

Kadın girişimcilerin kamu ihalelerine katılabilmeleri, pay alabilmeleri için yasal hakları konusunda bilgi sahibi olmaları, bu süreçlere katılımın ayrıntılarını tam anlamıyla öğrenmiş olmaları önemlidir. Ancak erkek egemen zihniyet ve uygulamalar karşısında, başta Kamu İhale Kanunu olmak üzere yasal düzenlemelerle kadın tedarikçilere öncelik tanınması, pozitif ayrımcılık uygulanarak destek verilmesi gerekmektedir.

Ülkemizin büyük kamu alımları potansiyeline sahip olduğu dikkate alındığında, ihalelerde rekabetin, şeffaflığın, tasarrufun ve verimliliğin artırılmasının sağlanması ve eşit muamelenin uygulanmasının yanında, birçok ülkede olduğu gibi kadınların kamu alımlarına katılmaları ve pay almaları sürecinde özel olarak desteklenmesine ihtiyaç vardır.

2003 yılında yürürlüğe girdiğinden itibaren Kamu İhale Kanunu'nun birçok maddesinde, 17 yıl içinde 187 değişiklik yapılmıştır. Günümüzde kadın tedarikçilerin güçlendirilmesi amacıyla yasada yeni bir değişiklik yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu değişiklik aynı zamanda ülkede toplumsal cinsiyet eşitliği zihniyetinin yerleştirilmesine ve Türkiye'nin 2030 yılına kadar Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşabilmesine de destek oluşturacaktır.

2. Kamu Alımları ve Kamu Alımlarına Katılım ile İlgili Güncel Mevzuat

Kamu alımları ve kamu alımlarına katılım ile ilgili temel güncel mevzuat, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunudur. Ayrıca bu yasaya dayanarak çıkarılan yapım işleri ihaleleri, hizmet alım ihaleleri, danışmanlık alım ihaleleri gibi uygulamalara ilişkin Yönetmelikler, Genelgeler ve Tebliğler güncel mevzuat içinde yer almaktadır.

Türkiye'nin kamu ihale sisteminde önemli bir reform yapılarak 04.01.2002 tarihinde kabul edilen Kamu İhale Kanunu, 22.01.2002 gün ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları açısından çıkarılan ilk kanunlardan biri olması bakımından da önemli bir düzenleme olan 4734 sayılı Kanun “kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemek” amacıyla düzenlenmiştir (md.1).

Kamu İhale Kanunu yanında 4735 sayılı “Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu” ile de kamu alımlarına ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi, uygulanması ve sonuçları ile ilgili esas ve usuller belirlenmiştir.

Kamu alımlarında kadın tedarikçilerin güçlendirilmesini sağlamak amacıyla Kamu İhale Kanunu başta olmak üzere ilgili yasalarda değişiklik yapılmasına; bu açıdan Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatın yeniden güncellenmesine ihtiyaç vardır.

Kadın girişimcilerin kamu ihalelerine katılmaları ve pay almaları konusunda ilgili yasalarda özel önlemlere yer verilmesini sağlamak, Anayasamızın 10. maddesi gereğince devletin yükümlülüğündedir. (Anayasa 10. madde: Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Devletin kadın erkek eşitliğini sağlamak amacıyla alacağı tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanmaz”) Ayrıca, kadının insan haklarına yönelik CEDAW (BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi) başta olmak üzere uluslararası sözleşmelerin “eşitlik sağlanana kadar özel önlemler uygulanması” kuralı dikkate alınarak kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenecek kamu ihaleleri Yönetmeliği, Genelgesi ve Tebliğinde de “kadın işletmelerine” öncelik sağlayacak kurallara yer verilmelidir.

3. İstişare Toplantıları

İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı projesi kapsamında 8 farklı istişare toplantısı gerçekleşti. Bu toplantıların 5 tanesi girişimci kadınlar ile kendi şehirlerinde fiziki olarak bir arada bulunarak düzenlendi. COVID 19 pandemisi nedeniyle 3 toplantı çevrimiçi araçlar üzerinden gerçekleşti. Toplantılar 392 kişinin katılımı ile tamamlandı.

Gaziantep İstişare Toplantısı	13 Kasım 2019
Samsun İstişare Toplantısı	27 Aralık 2019
İzmir İstişare Toplantısı	24 Ocak 2020
Antalya İstişare Toplantısı	12 Şubat 2020
Kayseri İstişare Toplantısı	28 Şubat 2020
Denizli İstişare Toplantısı	14 Mayıs 2020
Van İstişare Toplantısı	15 Mayıs 2020
Diyarbakır İstişare Toplantısı	18 Mayıs 2020

Toplantılar iki ana gündem üzerinden gerçekleşti:

1. “İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı ve Ticaretin Kadınları Portalı”nın tanıtımı ve yaygınlaştırma çalışmaları
2. Girişimci kadınların yerellerinde kamu alımlarında deneyimleri, yaşanan zorluklar ve çözüm önerileri ile ilgili bilgi sahibi olunması

Toplantı katılımcısı girişimci kadınların sektörel olarak dağılımının oldukça çeşitli olması bize konuyu daha ayrıntılı anlama fırsatı verdi. Katılımcıların faaliyet gösterdikleri sektörler şu şekilde idi:

Anne-Bebek Ürünleri, Amigurumi Oyuncak Üretimi, Arı Yetiştiriciliği, Asansör ve Merdiven Sanayi, Aydınlatma, Bahçe Bitkileri Üretimi ve Salon Bitkileri İthalatı, Bankacılık, Beyaz Eşya ve Küçük Ev Aletleri İhracatı, Bilişim, Çevre Danışmanlığı, Çiçekçilik, Demir İmalatı, Deri Ürünleri, Eczacılık, Eğitim, Endüstriyel Çamaşır Yıkama, El İşi Ürünler, Elektronik Etiket, Enerji Sektörü, Ev Dekorasyonu, Evde Gıda Üretimi, Fotoğrafçılık, Gayri Menkul Yatırım Danışmanlığı, Gelinlik, Gıda, Gümüş Takı Tasarım, Güzellik, Halkla İlişkiler, Havacılık Sektörü, Hazır Giyim İhracatı, Hazır Beton, Hidroelektrik Santrali, Rüzgâr ve Güneş Santrali Kurulumu, Hijyen Çözümleri, Hukuki Danışmanlık,

İhracat, İnşaat, İş Güvenliği, Kişisel Gelişim, Kuru Temizleme, Kuyumculuk, Madencilik, Mali Müşavirlik, Matbaa Makinası Üretimi, Mimarlık, Mobilya, Noter, Ofis Mobilyaları, Organik Tarım, Otomotiv Parçaları Tedariki, Paketli Gıda, Pamuk Ticareti, Pazarlama İletişimi, Personel Taşımacılığı, Plaj Giyimi, Plastik Sanayi, Prefabrik Yapı, Psikolojik Danışmanlık, Radyatör İhracatı, Reklamcılık, Restorasyon, Sağlık, Sağlıklı Beslenme, Sağlık turizmi, Seracılık, Sigortacılık, Süt Ürünleri, Tarım ve Hayvancılık, Tekstil, Temizlik, Turizm Otelcilik, Tur Rehberliği, Yazılım, Yedek Parça, Yöresel Ürün Üretimi, Ziraat.

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade ettiler. Buna rağmen sadece 52 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

3.1. Gaziantep İstisare Toplantısı

Gaziantep İstisare Toplantısı 13 Kasım 2019 tarihinde 49 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Bilişim, Eğitim, Gıda, Güzellik, Halkla İlişkiler, Hukuk, İhracat, İnşaat, Kişisel Gelişim, Mali Müşavirlik, Mimarlık, Mobilya, Personel Taşımacılığı, Sigortacılık, Tekstil, Temizlik, Turizm, Yedek Parça

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Buna rağmen sadece 4 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadınların ihale süreçlerine girmeleri için toplumsal koşullar eşit değil. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yansımaları bu süreçlerde çok fazla hissediliyor. Süreçler fazlasıyla erkek egemen işliyor.

“İhaleye girme ve teklif verme aşamasında güvenlik endişesi duyuyoruz.”

“Kadınlara güven duyulmuyor. Kadın girişimciler, erkek girişimciler kadar rahat sosyalleşemiyor. Bir akşam yemeğine gitmek, bir iş seyahatine çıkmak kadınlar için kolay olmuyor.

“Kadın işletmesi ve kadın girişimci tanımının nasıl yapıldığı gerçekten çok önemli. Kadınlar adına açılmış fakat erkekler tarafından işletilen şirketlerin, kadın girişimcilere yönelik sağlanan destek süreçlerini suiistimal ettiklerini görüyoruz.”

“Kadın girişimciler için kamu alımları kapsamında kota uygulanabilir. Bu bir teşvik ve destek olarak düşünülebilir.”

- Kamu ihaleleri süreci oldukça bürokratik ve zorlayıcı süreçler olarak karşımıza çıkıyor.

“İhale için hazırlık süreci çok az veriliyor. Gerekli bilgi ve belgeleri tamamlamamız mümkün olmuyor.”

“Şartnameler çok ağır düzenleniyor. “Daha önce ihale almış olmak” gibi şartları karşılayamıyoruz.”

“En ucuz fiyat kriterini sağlamak için zararına ya da kar marjı olmadan teklif vermek gerekiyor.”

“Büyük mali güç gerekiyor. Yeterince sermaye birikimi olmadığı için teminat mektubu sağlamak mümkün olmuyor.”

“İhalelere katılmak bir masraf yapmayı gerektiriyor.”

“Hak edişler sonrası süreç bizleri zorluyor. İhale alındıktan sonra ödemelerin belirlenen tarihlerde gerçekleşmemesi, buna rağmen vergi borcunun tahsil edilmesi, ödenemeyen borçlara faiz işletilmesi bizleri zor durumda bırakıyor.”

- Kamu ihaleleri süreçlerinin şeffaf ve adil işlemlerini garanti altına alan uygulamaların hayata geçirilmesi gerekiyor.

“İhale süreçlerinde ilişki ağları çok etkin. Kişilere göre ihale şartnameleri hazırlanıyor.”

“Siyasi ve ekonomik gelişmeler yerellerdeki ihale süreçlerini çok etkiliyor.”

- Kadınlar arası dayanışma ağlarına ve kamu ihaleleri süreçlerine dair güçlendirme çalışmalarına ihtiyaç duyuluyor.

“Kadın girişimciler olarak kendimize güveni az. Özgüvenimizi artıracak destek mekanizmalarına ihtiyacımız var.”

“İhale süreçlerinden haberdar olamıyoruz.”

“Bir ihaleye girebilmek için belirli idari belgelere sahip olmamız ve belirli kayıt işlemlerini tamamlamamız gerekiyor. Çoğumuz bu süreçlere hâkim değiliz.”

“Son 16 yılda ihale yasasının 186 kez değiştiği görülüyor. Bu değişiklikleri takip etmek ve uyum sağlamak kolay değil.”

- Kamu ihalelerinde başarılı olabilmek için kadın girişimcilerin üretim süreçlerinde desteklenme ihtiyaçları ön plana çıkıyor.

“Kurumsal kapasitemiz ve ürünlerimiz yetersiz. Özellikle yetiştirme süreleri büyük bir engel olarak karşımıza çıkıyor.”

“Farklı pazarlara açılmaya, farklı ürün gamları geliştirmeye ihtiyacımız var.”

“ Aynı sektörde farklı çalışmaları görerek ürün gamını genişletmek için yurt içi / yurt dışı fuarlara katılım teşvik edilebilir.”

3.2. Samsun İstişare Toplantısı

Samsun İstişare Toplantısı 27 Aralık 2019 tarihinde 49 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Amigurumi Oyuncak Üretimi, Arı Yetiştiriciliği, Asansör ve Merdiven Sanayi, Bankacılık, Bilişim, Çevre Danışmanlığı, Çiçekçilik, Çocuklara Yönelik Ürünler (emzik, biberon vs. üretimi), Danışmanlık, Dil Kursu, Eczacılık, Eğitim, El Sanatları, Esnaf, Fotoğrafçılık, Gümüş Takı Tasarım, Güzellik ve Sağlık, Havacılık Sektörü, Hizmet Sektörü, Hukuki Danışmanlık, İş Güvenliği, Komisyonculuk (ürün tedariki), Kuru Temizleme, Noter, Psikolojik Danışmanlık, Reçel ve Ekmek Yapımı, Sağlık, Seracılık, Perakende Sektörü, Plastik Sanayi, Sağlıklı Beslenme, Tarım ve Hayvancılık, Tur Rehberliği, Yakıt İstasyonu İşletmeciliği, Yapay Çiçekçilik, Yedek Parça, Yöresel Ürün Üretimi,

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 9 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- EKAP sisteminin bilinmemesi, ihale süreci için gerekli teknik alt yapının bilinmemesi (resmi belgeler, teminatlar vs.) gibi ihalelere dair bilgiye erişim aşamasında çalışmalar ve eğitimler büyük bir ihtiyaç alanı olarak ortaya çıkmaktadır.

“Kadınlar genelde küçük işletmelerin sahibi ve büyük firmalarla yarışmak zor oluyor. Genelde kamu ihalelerinde yerel yönetimlerle çalışılıyor. Medyayı ve teknik alt yapıyı takip etmek gerekiyor. Önce bilgiye erişebilmemiz gerekiyor. ‘Nerede, hangi ihale var?’ bilmek gerekiyor. Bilgisayar ve internet kullanmak çok önemli. Prosedürlerin ve teknik bilgilerin verilmesi gerekiyor.”

“Süreç hata yapa yapa öğreniliyor. Sistemi öğrenmek 2 yıl gibi bir süre gerekiyor. Genelde, ihaleyi kazanınca 1 yıl süreyle garanti kazanç oluyor.”

“Kırsalda üretim yapan kadınların bu alanda eğitimlere ihtiyaçları var. Konu ile ilgili bilgi sahibi değiller.”

- Kadınlar arası işbirliği ağlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

“Kooperatifleşmek gibi bir araya gelebilmek için birşeyler yapmamız lazım. Kamu ihalelerinde girmeden önce birleşebilmemiz lazım. Esnaf olarak ayakta kalmak oldukça zor. Özel sektörde yönlendirme, teşvik, büyüme gibi düzenlemelerin olması gerekiyor.”

- İhale süreçlerinin kişisel ilişkilerden ve siyasi etkilerden arındırılmasına ve şeffaflığa ihtiyaç duyulmaktadır.

“Siyasi etkilerin olduğu belediye gibi yapılarda ihale alma süreçleri kolay olmuyor.”

“İhalelere giriyorum ve ihale şartlarını karşılayabileceğimi biliyorum. Ama bir şekilde bariyeri kırma şansınız olmuyor. ‘Gerçekten hizmet almak istiyorlar mı?’ sorusu da var. Konusu ile hiç alakası olmayan ama şartlara uydurulmuş insanlara ihaleleri alıyorlar.”

- Üretim kapasitesinin artırılması, üretilen maddelerin, değişik ve yaygın çok çeşitlilik durumu (ürün gamı) ve ürün tanıtımı becerilerinin geliştirilmesi konularında destek ihtiyaçları bulunmaktadır.

“Ucuza üretim yapabilmek için toptan üretim kapasitesine sahip olmak gerekiyor. Bizler daha çok butik üretim yapıyoruz.”

- Yerel yönetimlerin kadın dostu politikalar uygulaması ve kadın dostu şartnameler düzenlemesi talep edilmektedir.

“Karar mekanizmalarında da kadınların eksik oluşu bir dezavantaj. Bizi oralarda savunacak kadınların olması gerekiyor.”

“Yereldeki kadın tedarikçilerin haritalanmasına ve tanışma ağları oluşturulmasına ihtiyacımız var.”

- Şartnamelerin sadeleştirilmesi önemli bir talep olarak ortaya çıkmaktadır.

“Şartname gibi evrakları hazırlamak küçük işletmeler için çok zor. Bu teknik kısımların basitleştirilmesi gerekiyor.”

“Kamu ihaleleri genelde 1 yıl vadeli açılıyor. Üretilecek ürün için gerekli kapasite (çalışan sayısı, ham madde, tedarik vb.) var mı? Kadın girişimciler genelde küçük işletmeler. Şartnamalar genelde çok ağır.”

“İhale aldıktan sonraki süreç de (ödemeler vs.) oldukça zor oluyor. Bu durumun da kolaylaştırılması gerekiyor.”

- Alt tedarikçi olma yöntemi ve kota uygulaması, kadınların ihale süreçlerine katılımını artırmak için teşvik edilmelidir.

“ Genel olarak sürecin ve mevzuatın kadınlara karmaşık gelmesi gibi bir durum var. Bu anlamda bir eğitime, bilgi kaynağına ihtiyaç var. İhalelerde, kadın çalışan oranı gibi şeyler olmalı. İhaleye girebilmek için vergi kaydının olması gerekiyor. Şirketlerin birleşip girmesi, alt yüklenici olarak girmesi basamaklarından başlanılabilir.”

“ Kadın tedarikçilerin mutlaka ek önlemlerle desteklenmeleri gerekiyor. Şartlarımız eşit değil.”

3.3. İzmir İstişare Toplantısı

İzmir İstişare Toplantısı 27 Aralık 2019 tarihinde 47 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Ambalaj Girdileri, Asansör Sektörü, Beyaz Eşya ve Küçük Ev Aletleri İhracatı, Danışmanlık Hizmeti, Deri Sektörü, Elektronik Etiket, El İşi Deri Çanta ve Ev Dekorasyonu, Endüstriyel Çamaşır Yıkama, Enerji Sektörü, Gayri Menkul Yatırım Danışmanlığı, Gıda/Beslenme, Halkla İlişkiler, Hazır Giyim İhracatı, Hidroelektrik Santrali, Hobi Malzemeleri, Hukuk, İç Mimarlık, İletişim Danışmanlığı, İnsan Kaynakları Hizmeti, İnşaat, Kamu Sektörü, KVKK Danışmanlığı, Matbaa Makinası Üretimi, Mimarlık, Ofis Mobilyaları, Organik Tarım, Otomotiv Parçaları Tedariki, Paketli Gıda, Pamuk Ticareti, Pazarcılık, Pazarlama İletişimi, Plaj Giyimi, Radyatör İhracatı, Reklamcılık, Rüzgâr ve Güneş Santrali Kurulumu, Sigortacılık, Süt Sektörü, Tarımsal İhracat(kuru meyve), Tasarım Ürünleri İhracatı, Tekstil, Turizm Otelcilik, Yazılım,

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 6 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- “Kadınlara Ait İşletme” tanımının net bir şekilde yapılması gerekiyor.

“Bazı şirketlerde kadının rolünün sadece kâğıt üzerinde kaldığını görüyoruz. Kadın işletmesi tanımı mutlaka çalışılmalı.”

- Şartnamelerin ağır olması, içeriklerinin kolay anlaşılabilir olmaması ve katılım için yürütülen sürecin şeffaflığına dair endişeler kadınların sürece katılımını azaltıyor.

“Birkaç defa katılmayı denedim sonra vazgeçtim. Şartnameler direkt belirli adresleri gösteriyor.”

“İnşaat şirketi olarak kurumsal firmaları ve yurt dışı firmalarını tercih ediyoruz. Kamu ihalelerine asla katılmayı düşünmüyoruz. Daha önce kadınların katıldığını görmedim, daha çok erkekler arasında oluyor bu işler ve ihaleler de hep belli kişilere gidiyor; bunları yaşadık gördük o yüzden katılmadım.”

“Kamu alımlarıyla ilgili herhangi bir süreçte rol almadım. Açık süreçler olmadığına dair fikirlerimiz var ve üstelik kadınsanız şansınız yok. Bizim bir yerde bu fikirleri kırıp sıfırlamamız lazım. Bir yerlerden başlamamız lazım. Bu algılarla devam ettiğimiz sürece bir kısır döngü ve çözümsüzlük süreci içinde devamlı döneceğiz.”

- Kamu ihalelerine katılan kadınların deneyimi bu katılımlardan maddi kazanç elde edemediklerini gösteriyor. Çoğunluklar referans için bu alımları tercih ediyorlar.

“Kamu ihalelerinden birçok ihale alıp ve yaptım. 20 bin TL’lik işi ben kamuda ihaleye girip 3 bin TL’ye yaptım. Neden yaptığıma gelirsek oradaki hevesim ve heyecanım şu idi. Kaliteli bir hizmet sunulması gerektiğine inanıyorum. Bütçe düşük diye kalitesiz hizmetler ve ürünler alındığını da görüyorum. Aldığım birçok ihalede, orda olmamın sebebi kaliteli hizmeti insanlarla buluşturabilmektir. Kaliteyi sunarken bir yandan da kamuya hizmet etmenin vermiş olduğu gücü/kaliteli duruşu sergilemek için orada oldum. “

“Ben pek çok ihaleye girdim özellikle belediye, kara yolu, özel idare ve askeriyelerde de girdiğim ihaleler var. Bu ihalelere girdim, teknik şartnameleri yazdım ama aynı standartları olmadığı halde başkalarına verildiğini gördüm. Satın alma süreçlerindeki insanlar uzman değil ve sizin uzmanlığınızdan yararlanıyorlar. Karar verme mercilerindeki insanların deneyimleri az. Ayrıca kamu ihalelerinden para kazanmıyoruz, sadece referans için orada oluyoruz. Son zamanlarda daha da kötüye gidiyor ama yer almaya devam edeceğim.”

- Kamu kurumlarının her kademesinde ve karar alma mekanizmalarında kadınların katılımının artırılması gerekiyor.

“Kamu ihaleleri ile ilgilenen birimlerde bir kadın olarak destek almak çok zor olabiliyor. Mutlaka bu birimlerde kadın personel istihdam edilmesi gerekiyor.”

- Satın alma departmanlarındaki personelin her bir satın alma süreci ile ilgili bilgili ve yetkin olması için güçlendirilmesi gerekiyor. Personelin yetkin olmaması şartnamelere ve sürecin yürütülmesine olumsuz olarak yansıyor.

“İş deneyimim nedeni ile ya da çalıştığım alan nedeniyle kamu kurumlarıyla işim olmamıştı. Fakat 7-8 sene önce, birlik başkanlarından biri bana “belediyenin tasarıma ihtiyacı var, sen tasarlar mısın?” dedi. O süreçte bir belediye kurumuyla diyalogum oldu. İhale koşullarında rayiç bedeller var ve bazı kısıtlamalar var. 10 liraya pantolon almaya çalışıyorlardı o zaman, pantolonu 10 liraya alamazsınız ama insanlar bir şekilde mal satıyorlar ve dürüst olarak yapmıyorlar. Çalışanlar o kıyafeti giyemezler. Bu doğrultuda bir danışmanlık verdim ürünlerin içeriğine dair ve onu görünce bu tarz ihalelerde yer alamayacağımızı gördüm.

“İzmir ve İstanbul’da katıldım. Özellikle İzmir’de katıldığım ihalelerde gelen teknik şartnamelerdeki eksiklikler, ürünlerin içeriklerinin tam olarak tanımlanamaması ve bizim bu teknik şartnamelere müdahale edip bunların nasıl olması gerektiğini anlatmak çok sıkıntılı süreçler oldu. Bu ihalelerin en büyük sorunu teknik şartnamelerdeki sıkıntılar ve satın alma departmanlarında bu işin uzmanlarının çalışmıyor olması. İşin profesyonelleri satın alım müdürlüklerine getirilmeli. Satın alım departmanları güçlendirilmeli. Satın alma insanları bu işin eğitimini alıp bizi de koruyan şartnameler üretmeli.”

“Satın alma birimlerindeki kamu çalışanları oldukça stresli kararlar alarak ve soru süreçler yürüterek çalışıyorlar. Personele düzenli psikolojik destek sağlanması iyi olacaktır. “

“İş deneyimim nedeni ile ya da çalıştığım alan nedeniyle kamu kurumlarıyla işim olmamıştı. Fakat 7-8 sene önce, birlik başkanlarından biri bana “belediyenin tasarıma ihtiyacı var, sen tasarlar mısın?” dedi. O süreçte bir belediye kurumuyla diyalogum oldu. İhale koşullarında rayiç bedeller var ve bazı kısıtlamalar var. 10 liraya pantolon almaya çalışıyorlardı o zaman, pantolonu 10 liraya alamazsınız ama insanlar bir şekilde mal satıyorlar ve dürüst olarak yapmıyorlar. Çalışanlar o kıyafeti giyemezler. Bu doğrultuda bir danışmanlık verdim ürünlerin içeriğine dair ve onu görünce bu tarz ihalelerde yer alamayacağımızı gördüm.

“İzmir ve İstanbul’da katıldım. Özellikle İzmir’de katıldığım ihalelerde gelen teknik şartnamelerdeki eksiklikler, ürünlerin içeriklerinin tam olarak tanımlanamaması ve bizim bu teknik şartnamelere müdahale edip bunların nasıl olması gerektiğini anlatmak çok sıkıntılı süreçler oldu. Bu ihalelerin en büyük sorunu teknik şartnamelerdeki sıkıntılar ve satın alma departmanlarında bu işin uzmanlarının çalışmıyor olması. İşin profesyonelleri satın alım müdürlüklerine getirilmeli. Satın alım departmanları güçlendirilmeli. Satın alma insanları bu işin eğitimini alıp bizi de koruyan şartnameler üretmeli.”

“Satın alma birimlerindeki kamu çalışanları oldukça stresli kararlar alarak ve soru süreçler yürüterek çalışıyorlar. Personele düzenli psikolojik destek sağlanması iyi olacaktır. “

- Kadın tedarikçilerin katılım oranları erkek tedarikçilerle eşitlenene kadar geçici bir kota uygulamasının ve çeşitli destek mekanizmalarının hayata geçirilmesi öneriliyor.

“Kadın girişimcilerin mutlaka ek tedbirlerle desteklenmesi gerekiyor.”

“İhale şartlarındaki riskleri ve zorlukları karşılamak için ortaklıklar, konsorsiyumlar kurulabilir. Aynı sektör yetkilileriyle birlikte havuz oluşturulabilir.”

- Kamu alımlarına kadın katılımını artırma sürecinde en kritik konu kadın dayanışması ve kadınların bu konuda eğitim, bilgi edinme mekanizmalarına ulaşabilmesi olarak karşımıza çıkıyor. Bu konuda sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ihtiyaç duyuluyor.

“Kadınların finansmana erişimi ve mali yeterlilikleri ile ilgili sorunlarına azaltılması için finansal teşvik ve destek programlarına ihtiyacımız var.”

- Rayiç bedellerin düşüklüğü kadın tedarikçileri ihale süreçlerinden geriye itiyor. Rayiç bedellerin asgari kalite gerekliliklerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi gerekiyor.

“Kamu ihalelerinde bizim yerimiz kadastrodur, bir kere denedim ama geri çekildim. Ama kırım çok yüksek olduğu için geri çekildim. 1000 liralık işi 15 lira kazanarak yapmaya çalışan arkadaşlar olunca yapamıyoruz. Kadın arkadaşlarımızın çamurda yolda dolaşmasını istemedikleri için önünüze set çekerler. Kadın olduğum için iş alamıyorum inşaat şirketlerinden. Bu tarz sorunları anlatmak için bu alanlara ihtiyaç var. Ama bizim meslek grubunda kadınların yer alması zor. Kadınları ihalelerde görmek iyi olabilir.”

- İhale süreçlerinin, sözleşmenin imzası ve işin teslimi ile sonlanmaması gerektiği paylaşılıyor. Tamamlanan işin kalitesinin ve sağlamlığının süreçte takip edilmesi ve gerekirse yaptırımları olması öneriliyor. Takip mekanizmasının da en az ihale süreci kadar önemli olduğu paylaşılıyor.

“İhaleyi verdikten sonraki süreci takip etmiyorlar. Oysa çoğu işin tamamlanmadığını ya da eksik tamamlandığını görüyoruz. Sadece ihaleyi vermek ile süreç bitmemeli. İş takibi de yapılmalı.”

3.4 Antalya İstişare Toplantısı

Antalya İstişare Toplantısı 12 Şubat 2020 tarihinde 52 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Asansör Sistemleri, Avukatlık, Aydınlatma, Bahçe Bitkileri Üretimi ve Salon Bitkileri İthalatı, Eğitim ve Kişisel Gelişim, Elektrik, Endüstriyel Çamaşır Yıkamacılığı, Demir İmalatı, Enerji (termik santralleri, enerji santralleri vb. anahtar teslim üretim ile güneş enerjisi), Engelli Asansör Sistemleri İmalatı ve İhracatı ile Teknik Servisi, Et-kinlik ve Animasyon Ürünleri, Gayrimenkul Sektörü Danışmanlığı, Gazetecilik ve Reklamcılık, Gıda (çikolata & kahve sektörü) İşletmeciliği, İlaç & Medikal Malzeme ve İtriyaat Dağıtım ve İhracatı, İnşaat, Kültür Mantarı ve Mantar Kompostu İmalatı, Madencilik, Mali müşavirlik & Bağımsız denetim & Bilirkişilik, Medya - İletişim Danışmanlığı, Mimarlık, Mobilya İmalatı, Noterlik, Organik Koku Üretimi, Psikolojik Danışmanlık, Ses & Işık & Lazer Kiralama, Sivil Toplum, Sosyal Medya ve Dijital Medya Danışmanlığı, Tarım ve Gıda Sektörüne Yö-nelik Hijyen Çözümleri, Teknoloji, Tekstil, Tıp (medikal estetik, diş hekimliği ve psikiyatri), Turizm, Üniforma Üretimi, YATAŞ Grubu Temsilciliği, Yazılım ve Robotik, Yöresel Ürünlerin Korunması ve Coğrafi İşaretleme, Yürüyen Merdivenler ve Yollar, Ziraat (tohumculuk),

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 10 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadın şirketlerine daha kısa vadelerde veya peşin ödeme yapılması; özel teşvik oranlarının sunulması; geçici teminat ve kesin teminatın alınmaması veya oranlarında / vadelerinde kolaylık sağlanması; teminatlarda nakit yerine gayri nakdi teminatların da kabul edilmesi gibi düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

“İhalelerde en önemli şey para alımı. Kadın şirketlerine daha erkenden (örneğin 1 ay önce) veya peşin ödeme yapılırsa bu iş çözülür. Çünkü en büyük sorun para alamamak. Aksi takdirde ihalelerde büyük meblağlar söz konusu olduğu için 15 gün vade bile çok zorluyor bizleri.”

“Devlet ihalelerinden bıktım ve vazgeçiyorum.” diyen birçok arkadaşım var, çünkü ödemelerde ciddi sıkıntı var.”

“Aile şirketine serum, medikal malzemeler, vb. ile kamu ve özel hastanelerin ihalelerine girmekteyiz. İhaleye girmekte sorun yok, ancak sonrasındaki süreç çok sıkıntılı. Şartnamedeki vadelere uyulmuyor. Sonuçta ticaret yapıyoruz ve sektörde bizim gibi firmalar açısından çok sıkıntılı vadeler söz konusu, neredeyse 3-5 yılı buluyor, 300 günün altında ödeme alamıyoruz. Bu nedenle sektörde çoğu işletme banka kredileri ile baş edemediği için ya küçülüyor, ya da kapatıyor.”

“Çok küçük doğrudan temin işlerinde bile bazen üzerinden 7-8 ay geçmesine rağmen biz projenin hak edişinin peşinden koşuyoruz. Öte yandan harçlar vs. ücretlerin aynı gün içinde yatırılması isteniyor.”

“ Kadın girişimcilerin ihalelere katılmamasının ana sebebi geçici ve kesin teminatlar. Teminatlarda blokaj uygulandığından onu bankada tutmak kadın girişimciler için çok sorun yaratıyor. Orada KOSGEB gibi desteklerde olduğu gibi kadın girişimcilere uygulanan yüzdelerin ihalelerde de uygulanabileceğini düşünüyorum. Belki geçici teminatın hiç alınmaması, kesin teminatın vadelenendirilmesi, yüzde uygulanması gibi yöntemler uygulanabilir. Ayrıca şirketlerin yönetim kurullarında 50% kadın kotası olması gerektiğini düşünüyorum. İhalelerde 50% kadın çalışan bulundurulması koşulu da olabilir.”

“ Teminatlarda küçük kadın işletmeleri için geçici ve kesin teminat mektubu alınmayabilir ya da oranları düşürülebilir.”

• Kamu satın almalarında kadın girişimcinin ürününe öncelik / ayrıcalık tanınması; doğrudan temin rakamlarının artırılmasında kadına yönelik pozitif ayrımcılık yapılması önerilmektedir.”

“ Bir girişimci için ihaleye girme kısmında sorun yok, ama sonrasında ciddi sıkıntılar var. Öncelikle ihale sonrasında ödeme konusunda sorun var, ayrıca bazı durumlarda kurumla da sorun olabiliyor. Örneğin bir kamu kurumunun ihale sonrası teknik arkadaşlarımıza mobbing uygulaması nedeniyle bir sonraki turda çekildiğimizi hatırlıyorum. İhale sonrası kadınların önü açılmalı ve süreç kolaylaştırılmalı.”

“ Öncelikle söz konusu olan risk sırf teşvik için kadın üstüne firma kurulması. Bizim sektörümüzde 120-130’a yakın asansör firması vardır. Bunların baktığınızda 20-30’u kadın ama aslında çoğu batık şirketlerdeki eşlerin yeniden şirket kurup, şirketi eşinin üzerine açmasından kaynaklı. Yani bu durum gerçek sayıları yansıtmıyor. Bütün şartnamelerde yerli firmalara 15% teşvik var, kadınlara altı dolu olarak böyle bir teşvik sağlanabilir. “

“ İhale sonrası tahsilat süreçlerinde ödeme oranları kadın firmaları için artırılabilir. Örneğin ihalede ‘2020 içinde ödeme yapılır.’ dense de sözleşmede ‘Kurumun nakit akışına göre’ ibaresi bulunduğu için eliniz kolunuz bağlanıyor. Bu husus kadın işletmeleri için kolaylaştırılabilir. “

“ İş deneyimi konusunda kadın işletmelerinin iş deneyimi olarak kabul edilmesi sağlanabilir. Örneğin bir mühendisin kendi diploması ihalede iş deneyimi yerine geçebiliyor. “

“ Kadın girişimcilerle ilgili sermaye yetersizliğinden kaynaklı bir sorun var: Gerçek patronlar belli değil, ihalelerde bilanço yeterlilikleri, teknik şartlar, vb. bakılırken kadın istihdamı kriteri de etkilenmeli. Kadın girişimcilerin nakit yerine gayri nakdi teminatları da kabul edilmeli. Oranları gözden geçirilmeli. Kadın girişimcisi değil, kadın istihdamı fazla olan firmalar önceliklendirilmeli.”

- Kadın girişimcilere ihalelerin nasıl ve nereden takip edilebileceği, ihalelere nasıl girilebileceği, teknik şartnamelerin nasıl hazırlanacağı konusunda (özellikle kadın STK'ları üzerinden) bilgi paylaşımı, eğitim, mentörlük ve danışmanlık desteği sağlanması gerekmektedir.

“ Çikolata ve kahve sektöründe kamu ihalesi açılıyor mu bilmiyorum, daha önce hiç böyle bir şey olabileceğini bile bilmiyordum. Özellikle kadın dernekleri üzerinden hepimize bu ihale bilgisi gelirse çok iyi olur. Tek sorunum iletişimsizlik. Örneğin kamu kurumları Antalya’da çikolata veya kahve alıyorsa neden yerel bir firmadan almasın? Her gün EKAP takibi zor olur ama bilgimiz olursa elimizden geleni yaparız. Yani bize bu süreçte destek verecek mentörlere ihtiyacımız var.”

- İhale süreçleri için kamuda bağımsız, uzman birimlerin / kurulların kurulması; gerekirse özel sektörde ilgili satın alma sektöründe deneyimli kişilerin bu birimleri desteklemesi önerilmektedir.

“Teknik şartname yetersizliği – yani şartname koşullarının doğrudan adres gösterimi olması nedeniyle ihaleye girmeye gerek dahi görmüyoruz. Bunun için ayrı, uzman birimler kurulmalı.”

“Şartnameye uygun ürün kontrolü konusunda da bir sorun var. Yani ilgili memur, satın alınan ürünün teknik özelliklerini denetleyebilecek donanımda değil. Bu nedenle de birçok firma vur-kaç yöntemiyle ihaleyi alıyor, sonrasında dayanıksız mobilyalar satıp geçiyor. “

“Gıda firması olarak ihaleye katılmadık ama gıda toptancıları üzerinden mal talepleri geldi bu anlamda bir sıkıntı yaşamadım ama katılan firmalardan duyduğum şunlar:

- 1) Tahsilat süreci çok sorunlu;
- 2) Siyaset fazlaca işin içinde;
- 3) İhalelerde adres gösterme var. “

“Bazı durumlarda öncelik sadece uygun maliyetler olmamalı çünkü bazen en ucuz ürün, en ideal ürün olmayabiliyor. Ancak kamu kurumları da bunu bilmiyor, belki onlar da öncesinde danışmanlık almalı.”

“Kabuk değiştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Şu an ihalede her şey elektronik ortamda, teknoloji geliyor, kamu alanında da bir takım değişiklikler yapılmalı. Herkes yarardan kardan çok zarar elde edeceği algısında, bu önyargı değişmeli. Belki bağımsız bir firma tarafından denetim yapılmalı. İkili ilişkilerin dışına çıkılması için denetim mekanizması kurulmalı.”

- Kamu kurumlarının kadın girişimcilere yönelik farkındalıklarının artırılması, kamu kurumlarında daha fazla kadının yer almasının sağlanması son derece önemlidir.

“Doğrudan temin rakamlarının artırılmasında kadına yönelik pozitif ayrımcılık yapılmalı çünkü ben doğrudan teminde şansımızın daha yüksek olduğuna inanıyorum.”

“Genel gözlemim iş kadınlarındaki olumsuz algı oldu. Mentörlük yapılmasının ve kamu kurumlarındaki ihale yöneticilerinin de bu toplantılara katılmasının olumlu etkisi olacağını düşünüyorum.”

“Kamu kurumlarında daha fazla kadının yer alması da ihalelerde kadınların katılımı konusunda teşvik edici olabilir.”

“Hep bizlerin eğitiminden bahsettik ama kurumlardaki kişilerin de eğitilmesi gerekiyor. Kamu kurumundaki ilgililer uzman değil. Ama firmayı tanısa, araştırırsa daha başarılı olur. Ayrıca ihaleyi açan kişi projenin de başında olmalı, çünkü ihale alındıktan sonra süreci anlayamıyor.”

3.5. Kayseri İstişare Toplantısı

Kayseri İstişare Toplantısı 28 Şubat 2020 tarihinde 48 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Akredite Kobi Danışmanlığı, Ar-Ge, Çay, Elma İthalatı, Endüstriyel Çamaşır Yıkama, Gelinlik, Gıda, Hazır Beton, Hizmet, Hukuk, İnovasyon, İnşaat, İnşaat Mühendisliği, Kreş, Kuyumcu, Makinecilik, Mali Müşavirlik, Mimarlık, Mobilya, Numune Torbası, Prefabrik Yapı, Proje Danışmanlığı, Restaurant, Restorasyon, Sağlık, Sağlık Turizmi, Sanayi, Tekstil, Türk Kahvesi, Yan Parça Sanayi, Yazılım

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 5 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadınların iş hayatına girmesi ve takiben de güçlendirilmeleri sağlanmalıdır. “Kadın Şirketi” tanımının iyi yapılması gereklidir; sadece imza yetkisinin olması değil, karar mekanizmasında kadının olması da önemsenmelidir.

“Kadının iş hayatına katılımında önemli sıkıntılar var. Üretimle de alakalı, tedarik süreci de var. Kamu ihaleleri işimizi büyütecekse, o zaman bir yol haritasına ihtiyacımız var. O zaman bu zorlukları daha rahat aşabiliriz diye düşünüyorum. “

“Banka emeklisiyim. Hiçbir kadın şirketine teminat mektubu veremedim. İnanın müracaat eden olmadı. Bir sürü kadın ortağı olana verdik, yurtdışı ihalelerine katıldık ama hepsi aile şirketi idi. Bunları ayırmak lazım. Kadın işletmesi dediğim zaman kuran, geliştiren ve söz sahibi olanın kadının olduğu şirketleri anlıyorum. Ben davetinizi aldığımda eşime danıştım. Kendisi iller bankası bölge müdürlüğünde çalışıyor ve ihale süreçlerinde farklı konumlarda yer aldı. Acı olanı, 20 yıldır hiç bir kadın yönetici ile çalışmamış. “

- Kamu satın almalarında kadın girişimcinin ürününe öncelik / ayrıcalık tanınması; konsorsiyum oluşturulması ya da kadın şirketlerinin ortak ihalelere girilebilmeleri teşvik edilmelidir.

“Mimar mühendisler bir nebze şanslıyız. Yıllar geçtikçe büyük ihalelere girme şansımız artıyor. Biz şantiye şeflerimizi kadınlardan seçersek o iş bitirme olarak gösterebilecek ve ileride ihale şansları artacak. Bizler belki bu noktada birbirimizi güçlendirebiliriz. Bir diğer boyut da ihaleler belki tek başımıza kaldırabileceğimiz boyutta olamayabilir bu noktada ortak girebilir, şansımızı arttırabiliriz. “

“Kamu kurumlarının kadın girişimcilere yönelik farkındalıklarının artırılması, kamu kurumlarında kadın üst düzey çalışanlarının sayısının arttırılması, kamu kurumlarında daha fazla kadının yer almasının sağlanması önemlidir.”

“Yapım işinde masa başında biten işler belli istekler doğrultusunda ve doğrudan alımlarla yapılmakta. Belki de karar mekanizmalarında kadınlar olmadığı için zorlanıyoruz diye düşündüm. Kadınların doğurganlığından dolayı adil davrandığını düşünüyorum. Belki de kamu kurumlarında ne kadar çok yönetici pozisyonunda söz sahibi olursa o masaların da ortadan kalkacağına inanıyorum. “

- Kadınlara özel teşvik oranlarının sunulması; geçici teminat ve kesin teminatın alınmaması veya oranlarında / vadelerinde kolaylık sağlanması; doğrudan temin rakamlarının artırılmasında kadına yönelik pozitif ayrımcılık yapılması gibi uygulamalara geçilmelidir.

“İhaleye girmekte sorun yok, ancak sonrasındaki süreç çok sıkıntılı. Şartnamedeki vadelere uyulmuyor. Sonuçta ticaret yapıyoruz ve sektörde bizim gibi firmalar açısından çok sıkıntılı vadeler söz konusu. Sizin işiniz anında ödemeyi gerektiriyor ancak siz devletten ödemenizi çok sonra alabiliyorsunuz.”

“Mimarlık hem proje alımı hem de yapım işini kapsıyor. Birçok belediyenin işini alamadım. İkili ilişkilerle yürüyor. Fiyat teklifi, doğrudan teminle çalışıyoruz. Önce iş yapıyorsun, sonra prosedür söyleniyor. Prosedür sonradan söylendiği zaman, çok geç oluyor. İhaleler bize haber verilmiyor. Eşli çalışıyorsan büyük artı oluyor, erkekler sizinle muhatap olmak istemiyor. Sektör sizi tanıyana kadar bir kadın olarak iş almanız çok zor. Kamuda ödeme almak da ayrıca çok zor. Usta ile çalışıyorsun, anında ödeme yapıyorsun ancak sen 10 ay sonra paranı alabiliyorsun. Faturanın ödenme süreci de çok sıkıntılı. Ödemeyi yapacak olan birimle sürekli iletişim içinde kalmalısın. Ödemeni alman, ilişkine bağlı. O nedenle kendimi çok zorladım, sorguladım ‘bunun içinde olmak istiyor muyum?’ diye. “

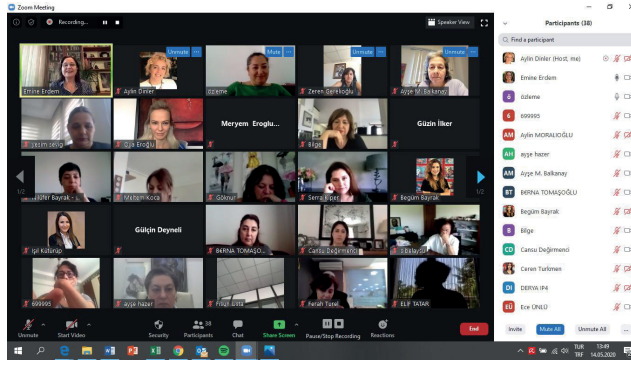
“En büyük eksikliğin, bilgi eksikliği olduğunu düşünüyorum. Bilgiye nasıl ulaşılacağına ilişkin araştırmaya istekli olmak önemli. KOBİ’lerin finansal yetersizliği ihalelere girmeme isteğini ortaya çıkartıyor. ‘0’ karla işe girmek, kaldırılabilir değil. Mevzuat eksikliği çok fazla, uygulama esaslarında tıkanıyoruz. “

- Kamu ihalelerine dair tüm süreçler hiçbir kuşku ve şüpheye yer vermeyecek derecede açık, net ve takip edilebilir olmalıdır.

“Genelde, masalarda bu işler çözülüyor. Ona da benim girme şansım yok.”

“Geçmişte ihaleler konusunda bir deneyimim oldu ama sonra bir daha girmeme kararı verdim çünkü adrese teslim bir ihaleydi - her detay verilmiş, sadece firmanın ismi verilmemişti. Yani daha şeffaf, adil ve eşit koşullara ihtiyaç var. “

3.6. Denizli İstişare Toplantısı

Denizli İstişare Toplantısı, 14 Mayıs 2020 tarihinde 80 kişinin katılımı ile iki farklı oturum olarak gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Akademi, Anne-Bebek Ürünleri, Bankacılık/Sigorta, Danışmanlık, Denizli Sanayi Odası, Doğalgaz/Isıtma Sistemleri, E-Ticaret, Enerji Sektörü/Enerji Mühendisliği, Gıda/Yaprak Sarması, Hırdavat, Hukuk, İç Mimarlık, İnsan Kaynakları, İnşaat Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Mimarlık, Online Satış, Organizasyon, Psikolojik Danışmanlık, Sanayi/Etiket Aksesuarları Üretimi, Sigorta, Soğutma Sistemleri, Tekstil, Tekstil Mühendisliği, Tıbbi Ürünler, Turizm

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 9 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadınların en önemli dayanışma temelli üretim mekanizmalarından olan “Kadın Kooperatifleri” üzerinde önemle durulan bir konu olmalıdır. Kurulumlarını, üretimlerini ve devamlılıklarını destekleyen yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Kadın kooperatifleri kamu alımlarında kadınların katılımlarını artırmak için önemli bir araçtır.

“TÜRK KONFED’in önce “küçüğü koru” diye bir ilkesi var. Bunun çok önemli olduğunu hissediyorum. Geçmişte inşaat sektöründe inşaat yapımı proje alımlarında birçok ihaleye katılıp oradan deneyim sahibi oldum. Ticaret odasında bir seçime girdiğiniz zaman şirket ortağım erkek olduğu için hani erkeğin katılmasını daha doğru olduğu gibi bir öngörü var. Kadın katıldığı zaman acaba niye geldi gibi bir süzgeçten geçirme mevzusu var aynı şeyi ihalelerde de söz konusu. Bence kadına daha çok destek vermeyi düşünüyorsanız önce en zayıf halkamız olan kadın kooperatiflerine destek vermek için yasaya bir şeyler koyabilmek bizi daha çok ilgilendirir.”

“KOSGEB vs.lerde kredi kullanımına veya orayla proje çalışmalarında şirketlerde işte kadın girişimciyseniz eğer 5 puan verilebiliyor, 3 puan artı konulabiliyor. Bu tip pozitif ayrımcılıklar bilemiyorum kamu ihalesine koyulabilir mi? Yani kadın girişimcinin yoğunlukta olduğu kadın girişimcinin çoğunluk hisseye sahip olduğu şirketlerde böyle bir pozitif ayrımcılığa gidebilir mi kamu ihale kanunu açısından bilemiyorum.”

- İhalelerin açılma ve uygulanma süreçleri kadar sonuçlandırma süreçleri de şeffaf ve erişilebilir olmalıdır. İhale katılımcılarına, ihale sürecinin sonlandırılmasını takiben değerlendirme süreci ve kriterlere dair bilgilendirme yapılmalıdır. İhale katılımcıların hangi alanlarda yeterli olmadıkları için ihaleyi alamadıklarına dair geri bildirim almaları hem sürecin şeffaf yönetimi hem de ihale katılımcılarının gelişmeye açık yanlarını görebilmeleri açısından son derece kritiktir. Kamu ihalelerin yürütülmesinde şeffaf olunmaması ve tedarikçilerin önceden belirleniyor olmasına yönelik bir algı mevcuttur. Kamu ihaleleri süreçlerinin her aşamasının şeffaf ve katılıma açık olması gerekmektedir.

“Ben alamadığım bir ihaleyi neden alamadığımı öğrenemiyorum. Yani nedenini öğrenemiyorum. Yani mesleki yeterliliğimle mi ilgili, işte şirketinin koşulları ile mi ilgili yoksa verdiğim fiyatın yüksek geldi geldiyse ne kadar geldi bununla ilgili veri alamıyorum. Bunu alabilmem için mutlaka özel ilişkilerini kullanmam gerekiyor. Bu da her zaman mümkün olmuyor. Bunun açıklanması gerektiğini düşünüyorum. Bunun bir karşılığı olarak neden alamadığımı öğrenmek istiyorum. Bunun yerine “teşekkür ederiz, başka zamanlarda diğer ihalelerde yine görüşmek üzere gibi bir mesaj geliyor.”

“Gelen ihaleler zaten adrese teslim geliyor yani öyle bir teknik şartnamesiyle karşılaşıyorsunuz ki zaten o ihalenin gideceği adres aslında belli. Dolayısıyla sizin ürün olarak da firma olarak da çok yapabileceğiniz bir şey olmuyor.”

- Katılımcıların deneyimi gösteriyor ki aslında toplumsal cinsiyet rollerinin hala yankıları iş hayatında da devam ediyor. Yani kadın girişimcilerin belirli aşamalarda bu toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak yaşadığı sıkıntılar var. Kadın girişimciliğinin, imza yetkilerinin ve kadın şirketlerinin tanımlanması bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Bizim ülkemizde kadınların bu konularda önüne olabilmesi için sadece kanunların değişmesini yeterli olmadığını düşünüyorum ben aynı zamanda bir toplumsal bilinç ihtiyacı olduğuna inanıyorum. Çünkü siz ihaleye katılacak olsanız bile bir firmada eğer bir erkek varsa mutlaka o gönderiliyor özellikle Anadolu’da. O yüzden belki de bu konuda da ayrıca bir çalışma yapmak gerektiğine inanıyorum.”

“Öncelikle kadın girişimcilik algısının, toplumsal cinsiyet algısıyla paralel bir şekilde toplumda şekillendiğini düşünüyorum. Kadın girişimciliği dediğimiz zaman, hiçbir zaman kadınların bir makine imalat sektöründe veya bir doğal taş sektöründe bir girişimciliği aklımıza gelmiyor. İlk aklımıza gelen, genelde gıda sektörü oluyor veya hızlı tüketilen malzemelerin üretildiği sektörler oluyor. Öncelikle bunu değiştirmek gerektiğini düşünüyorum. Denizli’de, Türkiye’nin geneliyle benzer bir şekilde aile işletmelerinin sayısı %97-98 civarında ve çoğunluğu KOBİ. Sanayi odasına üye olan şirketlerden bahsedecek olursam, bu kapsamda aile işletmelerinde çalışan kadınların dahi bugün bu işletmelerde imza yetkilerinin olmadığını görüyoruz. İmza yetkisi ne demek? Bana kalırsa imza yetkisi, söz hakkı demektir. Dolayısıyla, bu anlamda sanayide çok da fazla kadın girişimciliğinden örnekle karşılaşmıyoruz. Bu tarz kamu alım ihalelerine, farklı ihalelere ya da farklı ticaret yöntemlerine karar verme konusunda ne yazık ki kadınların çok da söz hakkı olmadığını görüyoruz. Bu nedenle öncelikle herhâlde bunu elde etmek gerekiyor.”

“Erkeklerin egemen olduğu alanlarda kendi aralarında kurdukları bir sistem var. Bunu futbol üzerinden, arkadaşlık geliştirmek olarak yapıyorlar. Ya da bu muhafazakâr kesimde dini toplantılar oluyor. Kadınların hiç girmediği alanlar. Ya da işte akşam yemeği toplantısında bir arada olabiliyorlar. Bu güçlenmiş ilişkilerin içinde kendimize yer açmaya çalışmak belki de zor. Bu ihaleler biraz önce de bahsedildiği gibi aslında karışık da olabiliyor, şartnameleri. Ama o karışıklığı kendi aralarında çözmüş olabiliyorlar, bir telefonla bir toplantıda. Ne istendiğini tarafların biz bilmeden okuduğumuzu anlayamayacağımız şekilde öğrenmiş olabiliyorlar. Bu ilişki ağlarını geliştirebilmek belki bu süreçlere katılmayı daha da hızlandırabilir diye düşünüyorum. Ya da kendi ilişki ağlarımız kurabilmemiz.”

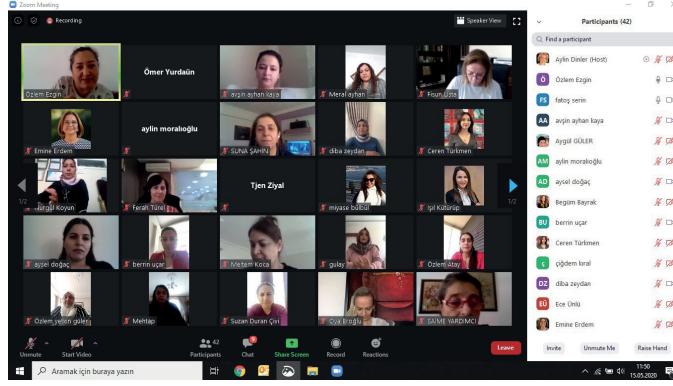
- Gelir kaynağı ağırlıklı olarak ihracata dayanan şehirlerde kam ihaleleri süreçlerinde kadın girişimcilerin düşük bir düzeyde kamu ihalelerine katılımı izlenmektedir. Kamu ihalesi süreçlerinin başarılı üretim süreçleri içerisinde olan bu kadın girişimciler için erişilebilir olması son derece yerinde olacaktır.

“Biz tekstil şehriyiz ve tekstilciler genelde askeriyeinin olsun diğer kurumların olsun ciddi kamu ihaleleri oluyor ama hiçbir zaman bu kamu ihalelerine bizden ciddi bir yönelim olmuyor. Neden? Çünkü biz ihracat şehriyiz. 90’lı yılların başından beri bu böyle. Denizli’de ihracat önceliklidir, her zaman daha karlıdır. Bu nedenle kamu alımları ihaleleri gibi satış kanallarındansa bizde hep girişimciler ihracata yönelmiştir çünkü Denizli’de ihracat bilinir dolayısıyla yereldense uluslararası bir platforma çıkmak aslına bakarsanız Denizli’deki deneyimlerde çok daha ön plana çıkmaktadır. O nedenle eğer burada bir kamu ihalelerinde geride kalma durumu söz konusuysa tamamen Denizli’nin ihracat şehri olmasına da bağlanabilir bu durum diye düşünüyorum.”

- Teknik şartnamelerin hazırlanma sürecinin ve ihale süreçlerinde yer alan personelin eğitiminin oldukça kritik olduğu gözlenmektedir.

“Ev tekstili sektöründe çalıştığım dönemde gelen teknik şartnamelerde, yazılan şartnameleri yazan kişi lerin, ürünle ilgili en küçük bir fikri olmadığını gördüm. Öyle bir ürün istiyorlar ki, o istendiği şekilde ürünü yaptığınız zaman aslında hiçbir şekilde kullanıma uygun bir ürün olmayacaktır. İlgili kamu kuruluşunda bu işe bakan kişinin yetkinliği ya da o şartnameyi hazırlayan kişinin yetkinliği de önemli. Teknik olarak ne kadar bilgisi var? Ya da bir yerden bilirkişilik alıyorlarsa, kimdir bilirkişi?”

3.7. Van İstişare Toplantısı

Van İstişare Toplantısı, 15 Mayıs 2020 tarihinde 44 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Eko Turizm, Kozmetik, Öğretmen/ El Sanatları, İnşaat, İş Geliştirme Uzmanlığı, Serbest Mali Müşavirlik, Rekreasyon, Sigortacılık, Tekstil, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Yönetim ve Organizasyon, Temizlik, Temizlik Malzemeleri, TV Spikerliği, Yemek

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade wetmişlerdir. Bununla beraber 3 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadınların kamu ihaleleri süreçlerine katılımlarının artırılması için ilk yapılacak şeylerden birisi kadınların istihdama katılımlarının artırılması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların istidamının artıracak politikaların geliştirilmesi ve uygulanması son derece önemlidir.

“Her bir sektörde kadınların istihdam edilmesi ve yönetici olarak çalışması gerektiğine inanıyorum. Fakat Türkiye’de hatta bütün Avrupa’da da cam tavan sendromu var. Kadınların yönetici olmamaları için engel teşkil ediyorlar. Bu resmi olarak kimsenin bu işe girmemelerini söylemiyorlar tabi ihaleye girme demiyorlar ya da bu işe başvurma demiyorlar; ama zorluklar çıkarıyorlar. Belki bunların bu konularda araştırmalar yapılarak bunların düzenlenmesi gerekiyor olabilir.”

- Kamu tarafından kadın şirketleri ve kadın girişimcileri desteklemek için yürütülen destek ve teşvik programlar için bir denetim mekanizması geliştirilmesi önerilmektedir. Bu uygulamaların kadınların katılımının sadece kâğıt üzerinde olabilecek şekilde istismar edildiğine dair sahadan gözlemler paylaşılmaktadır. Bu konudaki düzenlemelerin kadınların doğrudan güçlenmesini hedefleyen kontrol mekanizmaları ile güçlendirilmesi gerekmektedir.

“Ticaret odasında kadın kurulunu oluştururken, aradığımız kadın arkadaşların telefonlarına %80’e kadar ciddi bir oranda erkek eşleri, abileri ya da akrabaları cevap veriyordu. Bu da, kadınların kendi adına açılmış işyerlerinin işletmesinin erkekler tarafından yapıldığını gösteriyor.”

“Kadınlara, KOSGEB’in, TÜBİTAK’ın ya da diğer fon sağlayıcıların sağlamış oldukları desteklerden yararlanabilmek için bir pozitif ayrımcılık sağlanıyor. Erkekler de, kadınlara iş kurdurarak bunlardan yararlanmaya çalışıyor. Bu süreçlerin denetimlerinin artırılması gerekiyor.”

- Hayatın her alanına sirayet eden toplumsal cinsiyet rolleri, ekonomi ve istihdam alanında da etkisini göstermektedir. Tüm toplumu içerecek şekilde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının artırılması önerilmektedir.

“Kadınlar, hem evde çalışıyor, hem çocuk bakıyor, hem eğer evde bakıma muhtaç bir büyük varsa ona bakıyor. Bir yandan da, işlerini yürütmeye çalışıyor. Bu anlamda, kadınlara kendilerini geliştirmelerine olanak verecek bir politika düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Pandemi koşulları, kadınları eve daha çok hapsetti. Pandemi sonrasında ulusal ve yerel ölçekte oluşturulacak istihdam alanlarında kadınlara daha çok yer verilmesi, kadınlara öncelik tanınması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü çok fazla kadın işsiz kaldı ve işlerinden koparıldı.”

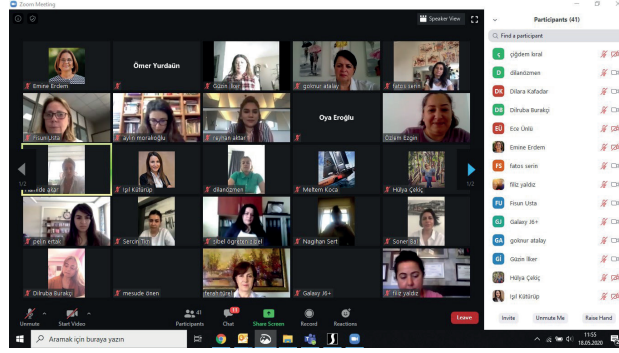
“Biz kamu alımlarında temizlik sektöründe malzeme tedariki üzerine firma kurduk ve kendimizi tanıtırken birçok önyargıyla karşılaştık. İlk başta bir kadın bu işi yapabilir mi? küçük bir bölgede yaşıyoruz Hakkâri’de ve bu işler erkeklerin tekelinde buna alışılmış. Biz kendimize her ne kadar yapacağımız işte daha şeffaf daha titiz davranacağımızı söylesek de kendimizi kabullendirmek başta zor oldu.”

- İhale süreçlerindeki bürokrasi, teminat mektupları, iş bitirme belgeleri Kadınlara ait KOBİ’lerin ihale süreçlerinde en çok karşılaştıkları engeller olmaktadır. Kadın girişimcilere bu konularda teşvikler sağlanmalıdır.

“Teminat kısmı sağlanamayınca anneden babadan abiden çok da bu konuda bir destek göremiyorsunuz. Teminat kolaylığı sağlansın istiyorum.”

“Kamu ihalelerinde genelde kadınlarımız ilk gidiş ihalelerinde iş bitirme isteniyor. Bu konularda diğer şirketlerin veya iş bitirme olan kadınlarımızla bir arada iş birliği ve ortak girişim yapmaları daha kolay olur bence. Yeni girişimci bayanlarımız için. Ayrıca kotalar uygulanması lazım, kamu alımlarında kadın girişimcilerimize daha çok destek daha çok pozitif ayrımcılık tanınmasını istiyoruz. Burası daha çok erkek egemenliğinin olduğu bir ülke, dolayısıyla biz erkeklerle yarışıyoruz.”

3.8. Diyarbakır İstişare Toplantısı

Diyarbakır İstişare Toplantısı, 18 Mayıs 2020 tarihinde 43 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Toplantı katılımcısı kadınların faaliyet gösterdiği alanlar şu şekildedir:

Avukat, Ayakkabı, Bilişim Teknolojileri, E-Ticaret İç Giyim/Pijama, İşletmecilik, Konfeksiyon İmalatı, Mali Müşavir/Muhasebeci, Medya/Reklam/Sosyal Medya, Otomotiv/Yan Sanayi, Sigorta, Temizlik

Katılımcıların çoğu kamu alımlarında tedarikçi olabilmek için hizmet ve ürüne sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bununla beraber 6 katılımcı kamu alımları süreçlerine dâhil olmuştur.

Kamu alımlarına tedarikçi olmakla ilgili katılımcıların sürece dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

- Kadın tedarikçilerin kamu alımlarında yer alması için destekleyici ve teşvik edici bir yöntem olarak kota uygulaması geliştirilebilir. İhale değerlendirme sistemlerinde kadınların kamu ihaleleri süreçlerine katılımlarını artıracak bir puanlama sistemi uygulanabilir. Örneğin bazı kriterlerin sağlanması durumunda ek puanlar: kadın işletmesi olması, kadın istihdam oranı, işletmede kadınlara sağlanan olanaklar vs

“Şartnamenin içerisinde sizden çeşitli standart belgeler istenmekte. Bunlar kalite standartları vs. olmakta. Hem sizin yaptığınızı işin niteliğine göre zorunlu olarak taşımak zorunda olduğunuz şeyler oluyor bunlar, belgeler oluyor. Ya da özelden kurumun istediği belgeler oluyor. Yani bulunması zaruri olmayan belgeler de olabiliyor. İşte bu belgeler biraz daha kurumun inisiyatifine kalmış ve aslında eyleycilik için kullanılan belgeler olmakta.”

“İş bitirme belgesiyle teminatlar önümüze çıkıyor. Bu konuda tabii ki bunlar beni aşabilecek şeyler çünkü daha önce bir tecrübem olmadı. İş bitirme teminat olarak bankaya verebileceğim herhangi bir şey yok.”

“Benim iş bitirebilmem için ihale alabilmem gerekiyor. İş deneyimi diyorlar ya, iş deneyimi birisinin alabilmesi için birisinin işe alınması gerekiyor. İşe bir yerden başlaması gerekiyor. Hala hiç bir yerden başlayamadım.”

- Şartnamelerin hazırlanma sürecinde sorunlar tespit edilmektedir. Şartnameler güncel gerekleri kapsamadan, daha önce hazırlanmış şartnameleri tekrar eden bir şekilde hazırlanmaktadır. Şartname hazırlama yetkinlikleri güçlendirilmelidir. Kamuda özellikle ihale birimlerinin kadın personel sayısı artırılmalıdır.

“Şartnameleri gerçekten ‘kopyala yapıştır’ yapıyorlar. En basitinden, geçenlerde ben DİSKİ’de bir ihaleye girdim. 2017’de olan bir şartnameyi, kopyala yapıştır yapıp koymuşlar ve hiç mevcut olmayan bir araç istiyorlar. Bunu dile getirdikten sonra ihale iptal oldu mecburen.”

“Belediyenin şartnamelerinde ya tek firmaya işaret ediliyor ya da kişi bazlı olarak artık neredeyse isim verilmediği kalıyor.”

“Belediyelerle yaşadığımız sorunlardan bazıları şöyle: Burada ihaleler işaret edilerek, şartnameler kişiye özel hazırlanarak, hatta yetkin olmayan kişiler tarafından hazırlanarak sunuluyor. Bu da, çok büyük bir problem. Sistemsel bir şey getirilmesi gerekiyor. Sisteme uyulması gerekiyor. İnsan faktörüne değil de, sisteme uyularak yapılması gerekiyor.”

- İhale teklif sunma aşamalarında konsorsiyum, kadın şirketleri ortaklığı gibi güçlendirici yapılara fırsat tanınmalıdır. Doğrudan temin usulü ile alımlarda kadın girişimciler tercih edilebilir.

“Eğer iştiğal alanımızda açılan ihalelerde teknik şartnamelere uyamıyorsak, iki türlü ihaleye katılma şansımız var. Birincisi, ortak girişim. Diğeri ise, konsorsiyum. Ortak girişimde; birçok firma bir araya gelip, bir ortaklık kurup, bu ortaklığını noterden onaylatıp, bir de yetkili tayin ettiğinde aslında ortak olarak ihaleye girilmiş oluyor. Böylece, iş bitirmeden kendi iştiğal alanınız oranında faydalanmış oluyorsunuz. Bu yol da tüketilebilir.”

“Doğrudan teminlerden bahsettik. Bunlar, küçük ölçekli alımlar. İhaleye gerek olmayan, aslında ihale niteliğini taşımasa da bu başlık altında incelediğimiz kısımlar. Doğrudan teminler, aslında belki de en çok kadın işletmecilerin faydalanabileceği alanlar. Çünkü aniden bir alım gerçekleşebiliyor; mesela, ramazan ayı döneminde gıda paketi dağıtımı gibi. Ya da ayakkabı sektöründe olan arkadaşlarımızdan gördüğümüz gibi, belediye yoksul çocuklara ayakkabı vermek isteyebiliyor. Bunlar, belediyelerin inisiyatiflerinde belirli zamanlarda açılabilen ihaleler olabiliyor. Burada, belediyenin yıllık alımlarında kadından satın alma kotası olması gerektiğini düşünüyoruz. Pazarlık usulünde de aynı şekilde gerçekleşiyor. Pazarlık usulünde, firmalara ya da şirketlere bu konuda davet gönderilmesi usulüyle yapılıyor. Bu konuda, yine daveti belirleyen kim?:

Kurumun kendisi. Burada da, sadece kadın işletmecilere değil, kadın istihdamı sağlayıcılarına da bir kotonun ve bir ayrıcalığın verilmesi gerekiyor. Biz bazı ihalelerde puanlama usulüne giriyorduk. Mesela, kredi yurtlar kurumuna teklif verdiğimizde, bu işle ilgili kurumdan gelip tespit yapıyorlar ve puanlama sistemiyle çalışıyorlar. Bu puanlama sisteminin içerisinde, kadın girişimcinin puanlaması bulunmuyor. Bunlar eklenebilir. Bu puanlama sistemiyle çalışılan ihalelerde, artı puanlar düzenlenebilir.”

“Aslında doğrudan temin ile yapılan ihaleler çok cüzi olduğundan, bunları kadınlara direkt verme olanakları çok daha kolay olabilir. Pazarlıkla olan ihalelerde de iş bitirmenin kaldırılması, kadınların elini güçlendirecek diye düşünüyorum.”

4. İstişare Toplantıları Genel Değerlendirme

Proje kapsamında gerçekleştirile 8 İstişare Toplantısı çıktıları, kadınların kamu ihalelerine katılımların artırılmasına yönelik oldukça önemli bilgileri karşımıza çıkarmıştır. Toplantı çıktılarının analizi 3 farklı başlık altında toplanmaktadır.

- Kamu İhalelerine Katılım Öncesi Sürece Dair Öneriler
- Kamu İhalelerine Katılım Sürecine Dair Öneriler
- Kamu İhalelerinde Kadın Tedarikçilerin Katılım Göstermesinin Güçlendirilmesine Dair

Kamu İhalelerine Katılım Öncesi Sürece Dair:

- Kadınların kamu ihaleleri süreçlerine katılımlarının artırılması için ilk yapılacak şeylerden birisi kadınların istihdama katılımlarının artırılması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların istihdamını artıracak politikaların geliştirilmesi ve uygulanması son derece önemlidir.
- Kadınlar için geleceğin yetkinlikleri temelinde (finansal okuryazarlık, dijital okuryazarlık, e-ticaret, inovasyon, pazara erişim, online satış vb.) eğitim ve güçlendirme programlarına büyük ihtiyaç duyulmaktadır.
- Kadın girişimcilerin önemli sorunlarından birisi, iş hayatında aktif olabilmek için çocuk bakım, yaşlı bakım ve ev bakımı sorumlulukları konusunda desteklenmektir.
- Kadın girişimciler arasında kamu alımları ve ihale süreçleri ile ilgili bilgi eksikliği bulunmaktadır. EKAP sisteminin bilinmemesi, ihale süreci için gerekli teknik alt yapının bilinmemesi (resmi belgeler, teminatlar vs.) gibi ihalelere dair bilgiye erişim aşamasında çalışmalar ve eğitimler büyük bir ihtiyaç alanı olarak ortaya çıkmaktadır.
- Kadın girişimcilerin kamu ihalelerine katılım gösterebilmesinin en önemli ön gereklerinden biri, sahip oldukları ürün gamı olmaktadır. Üretilen ürünlerin çeşitlilik durumu (ürün gamı) ve ürün tanıtımı becerilerinin geliştirilmesi konularında destek ihtiyaçları bulunmaktadır.
- Ürün gamı kadar üretim kapasitesi de, kamu ihalelerine teklif verebilmek için önemli bir diğer unsur olmaktadır. Tek bir kadın girişimcinin kapasitesi, ihale süreçleri için yeterli olmayabiliyor. İş bazlı ortaklıklar ile ihalelere girilmesine olanak sağlanmalıdır. Birden fazla kadın girişimcinin teklif verebileceği ortaklık bazlı modeller geliştirilmelidir.
- Kadın işletmesi ve kadın girişimci tanımının nasıl yapıldığı çok önemli bulunmaktadır. Kadın işletmelerine yapılan destek ve teşviklerin, amacı dışında kullanıldığı örnekler görülmektedir. Kadının rolü, sadece kâğıt üzerinde kalabilmektedir. Kadınlar adına açılmış fakat erkekler tarafından işletilen şirketlerin yaygınlığına dikkat çekilmiştir. Bu anlamda düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

- Kadınların finansmana erişimi ve mali yeterlilikleri ile ilgili sorunların azaltılması için finansal teşvik ve destek programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Hayatın her alanına sirayet eden toplumsal cinsiyet rolleri ekonomi ve istihdam alanında da etkisini göstermektedir. Tüm toplumu içerecek şekilde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının artırılması önerilmektedir.

Kamu İhalelerine Katılma Sürecine Dair:

- Kadın tedarikçilerin katılım oranları erkek tedarikçilerle eşitlenene kadar geçici bir kota uygulamasının hayata geçirilmesi önerilmektedir.
- İhale şartlarındaki riskleri ve zorlukları karşılamak için ortaklıklar, konsorsiyumlar kurulabilir. Aynı sektör yetkilileriyle birlikte havuz oluşturulabilir. Alt tedarikçi olma yöntemi, kadınların ihale süreçlerine katılımını artırmak için teşvik edilebilir. Doğrudan temin usulü ile alımlarda kadın girişimciler tercih edilebilir.
- Rayiç bedellerin düşüklüğü kadın tedarikçileri ihale süreçlerinden geride bırakmaktadır. Rayiç bedellerin asgari kalite gerekliliklerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.
- Teminat konusu kadın girişimciler için büyük bir engel oluşturmaktadır.
 - Geçici teminat ve kesin teminatın alınmaması veya oranlarında / vadelerinde kolaylık sağlanması;
 - Teminatlarda nakit yerine gayri nakdi teminatların da kabul edilmesi önerilmektedir.
- İhale süreçlerinin sözleşmenin imzası ve işin teslimi ile sonlanmaması gerektiği paylaşılmaktadır. Tamamlanan işin kalitesinin ve sağlamlığının süreçte takip edilmesi ve gerekirse yaptırımları olması önerilmektedir. Takip mekanizmasını da en az ihale süreci kadar önemli bulunmaktadır.
- Kamu ihalelerinin alınması durumunda ödeme takviminde yaşanan gecikmeler kadın girişimcileri çok zor durumda bırakmaktadır. Kadın şirketlerine daha kısa vadelerde veya peşin ödeme yapılması önerilmektedir.
- İhale değerlendirme sistemlerinde kadınların kamu ihaleleri süreçlerine katılımlarını artıracak bir puanlama sistemi uygulanabilir. Örneğin, bazı kriterlerin sağlanması durumunda ek puanlar: kadın işletmesi olması, kadın istihdam oranı, işletmede kadınlara sağlanan olanaklar vs.
- İş bitirme belgesi, teminat gibi geçmiş deneyimlerin ispatlanması süreci kadın girişimciler için sürecin başında engelleyici bir etken olmaktadır. Bu gibi hususlar tekrar değerlendirilebilir.
- Satın alma departmanlarındaki personelin, her bir satın alma süreci ile ilgili bilgili ve yetkin olması için güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Personelin yetkin olmaması, şartnamelere ve sürecin yürütülmesine olumsuz olarak yansımaktadır.

Kamu İhalelerinde Kadın Tedarikçilerin Katılım Göstermesinin Güçlendirilmesine Dair:

- Kadınlar arası işbirliği ağlarının geliştirilmesi önerilmektedir. Yerel haritalama ve tanışma ağları oluşturulması önerilmiştir.
- Şartnamelerin hazırlanma sürecinde sorunlar tespit edilmektedir. Şartnameler güncel gerekleri kapsamadan, daha önce hazırlanmış şartnameleri tekrar eden bir şekilde hazırlanmaktadır. Şartname hazırlama yetkinlikleri güçlendirilmelidir. Kamu ihale birimlerinde kadın personel istihdamı artırılmalıdır.
- İhale yasasının çok fazla sayıda değiştiği göz önüne alındığında, ihale sürecinin herkesin takip edebileceği netlikte ve açıklıkta olması çok önemlidir. Yazılı kuralların istisna olmaksızın uygulamada da herkese eşit ve kimseye hiçbir yakınlık gözetmeden uygulanması gerekmektedir.

İhale süreçlerinin kişisel ilişkilerden ve siyasi etkilerden arındırılmasına ve şeffaflığa ihtiyaç duyulmaktadır. Kamu ihalelerinde bağımsız bir firma tarafından denetim yapılması; ikili ilişkilerin dışına çıkılması için denetim mekanizması kurulması önerilmektedir.

- İhalelerin açılma ve uygulanma süreçleri kadar sonuçlandırma süreçleri de şeffaf ve erişilebilir olmalıdır. İhale katılımcılarına, ihale sürecinin sonlandırılmasını takiben değerlendirme süreci ve kriterlere dair bilgilendirme yapılmalıdır. İhale katılımcıların hangi alanlarda yeterli olmadıkları için ihaleyi alamadıklarına dair geri bildirim almaları hem sürecin şeffaf yönetimi hem de ihale katılımcılarının gelişmeye açık yanlarını görebilmeleri açısından son derece kritiktir.
- Yerel yönetimlerin kadın dostu politikalar uygulaması ve kadın dostu şartnameler düzenlemesi talep edilmektedir.
- Kamu kurumlarının her kademesinde ve karar alma mekanizmalarında kadınların katılımının artırılması önerilmektedir.
- Kamu alımlarına kadın katılımını artırma sürecinde en kritik konu kadın dayanışması ve kadınların bu konuda eğitim, bilgi edinme mekanizmalarına ulaşabilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ihtiyaç duyuluyor.
- Kadınların en önemli dayanışma temelli üretim mekanizmalarından olan “Kadın Kooperatifleri” üzerinde önemle durulan bir konu olmalıdır. Kurulumlarını, üretimlerini ve devamlılıklarını destekleyen yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Kadın kooperatifleri kamu alımlarında kadınların katılımlarını artırmak için önemli bir araçtır.
- İhale süreçlerindeki bürokrasi, teminat mektupları, iş bitirme belgeleri Kadınlara ait KOBİ’lerin ihale süreçlerinde en çok karşılaştıkları engeller olmaktadır. Kadın girişimcilere bu konularda teşvikler sağlanmalıdır.
- Kamu alımlarında kadın tedarikçileri güçlendirme alanında en önemli sorunlardan biri veri eksikliğidir. Kamu alımları sürecine dair veriler cinsiyet temelli ayrıştırılamamaktadır. Bu nedenle ilgili kamu birimlerinin tüm verilerini cinsiyete göre ayrıştırılmış olarak raporlamaları son derece önemlidir.

5. Arama Konferansları

İş Dünyasında Kadın İletişim Ağı projesi kapsamında 2 farklı arama konferansı gerçekleştirildi. COVID 19 pandemisi nedeniyle çevrimiçi araçlar üzerinden gerçekleştirilen toplantılara toplam 83 kişi katıldı. Toplantılar, kadınların kamu ihalelerine katılmaları sürecinde karar alıcı, politika geliştirici, uygulayıcı alanlarda sorumluluk sahibi olan kamu, akademi ve özel sektör katılımcıları ile gerçekleştirildi.

Arama Konferansı - 1	1 Ekim 2020
Arama Konferansı - 2	2 Ekim 2020

Toplantılar iki ana gündem üzerinden gerçekleşti:

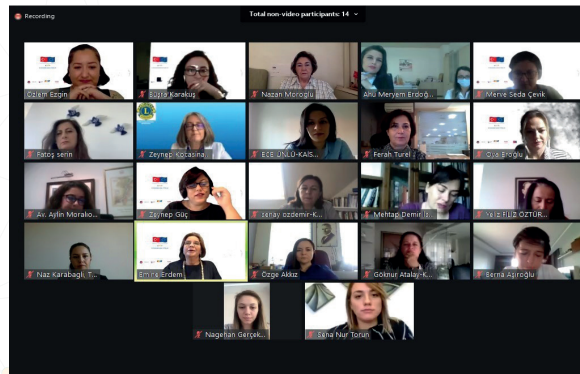
1. Kadın tedarikçilerin kamu ihaleleri süreçlerine katılımlarının stratejik değerlendirmesini yapabilmek.
2. Kadın girişimci tanımı ve kadınların kamu ihalelerine katılımlarının artırılmasına yönelik yasa tasarısı için ortak akıl aramak

Toplantı katılımcılarının çalışma alanı olarak dağılımının oldukça çeşitli olması bize konuyu daha ayrıntılı anlama fırsatı verdi. Katılımcıların kurumları şu şekildedir:

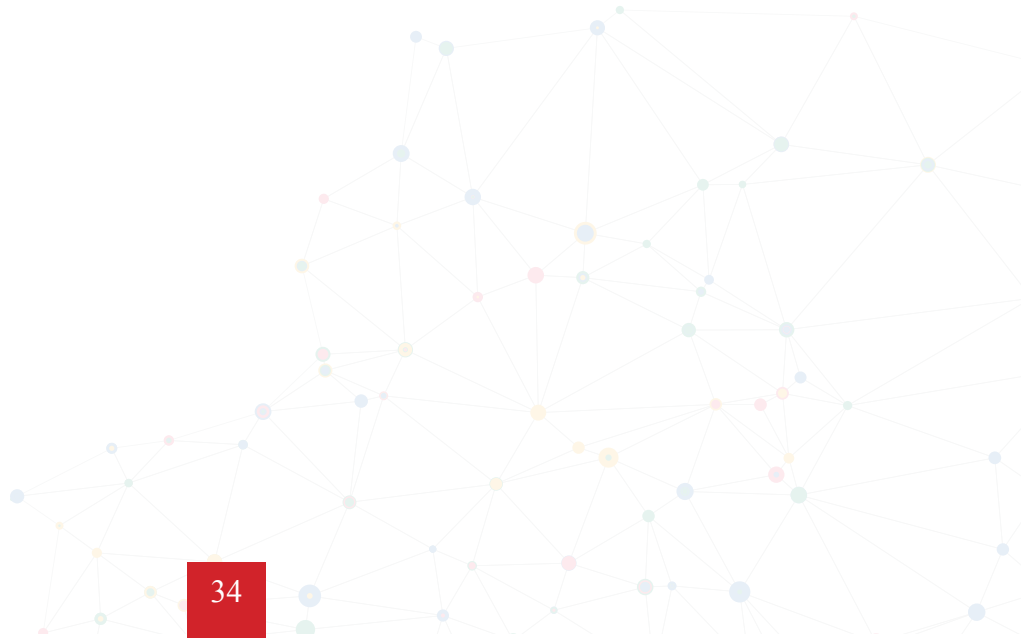
Kamu İhale Kurumu, İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş., Cumhurbaşkanlığı Bütçe ve Strateji Başkanlığı, Türkiye Vakıflar bankası T.A.O., Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığı, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Lions MD118 Konfederasyonu New Voices, T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Proje Uygulama Daire Başkanlığı, Başkent Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, ICBC Turkey Bank A.Ş., TURKONFED İş Dünyasında Kadın Komisyonu

5.1. Arama Konferansı – 1

Toplantının ilk aşamasında Kadın Tedarikçiler ve Kamu İhaleleri Süreçlerine Kadınların Katılımı Üzerine SWOT Analizi çalışması yapılarak konu ile ilgili güçlü ve zayıf yanlar, tehditler ve fırsatlar haritalandırılmıştır.

Strenghts (S) - Kuvvetli Yönler	Weaknesses (W) - Zayıf Yönler
- Mevzuatta kadınların katılımını engelleyici bir husus olmaması - Mevzuatın eşitlikçi ve eşit derecede rekabetçi olması - Kanunlarda kadınları destekleyen pozitif ayrımcılığa yönelik hükümlerin olması - Kadınların engellerle daha sık karşılaşmalarının etkisiyle daha dirençli olabilmeleri, karşılaşılan engelleri aşarak devamlılık sağlayabilmeleri - Kadınların işbirliği, takım çalışması ve ortaklıklarla ilgili yapıcı olması - Kadınların şeffaf ve açık yürekli olabilmeleri - Çoklu düşünme yeteneği ile detaylı çalışma yapabilmesi, eş zamanlı olarak birden fazla işi yürütebilmesi - Elektronik ihale sisteminin, kadın girişimcilerin ihalelere katılımı açısından daha erişilebilir olması - Kadın girişimcilerin ihalelere katılabilmesi için ANKÜSEM, ATASEM, İSTANBULSEM merkezlerinden kamu ihale uzmanları tarafından eğitim alabiliyor olması - Kadın STK'larının çok ve güçlü olması	- Kadınların bireysel donanımlarının görülmemesi, tanınmaması, genel geçer kadın algısının kişisel donanım ve bilgilerin fark edilmesini engellemesi - Kadınların iş dünyasındaki tecrübe yetersizliği - Kadınlar için bilgi ağlarına erişimde güçlükler olması. - Kadınların bakım sorumluluğu yüküne bağlı olarak dezavantajlar yaşaması - Fiziksel koşullar ve güvenlik hissi; fiziksel çalışma ortamlarının güvenli alan sağlamaması, özellikle erkek yoğun sektörlerdeki iş ortamlarının güvensiz olması - Finansal yetersizlikler. Sermayenin erkeklerde birikmesinden ötürü kadınların ekonomik olarak güçlü olamaması - Pozitif ayrımcılıkla ilgili karar mekanizmalarında ve/veya ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların bilgi eksikliği - Kadın girişimci adayların dijital okuryazarlıklarının az olması - Sık sık mevzuatın değişmesi ve bu sebeple takip edilmesinin zorlaşması - Şartnamelerinin anlaşılabilmesi, uzman görüşlerinin yer almaması - Kamu ihalelerinde ödeme vadelerinin uzun olması

Opportunities (O) - Olanaklar	Threats (T)- Tehlikeler
- İş dünyası ve girişim camiasında kadınların desteklenmesine yönelik bir inancın ve tavrın olması. - İş dünyasında girişimciliğin, yaratıcılık ve yeniliğin önemli olması - Rol modelin önemi; İyi rol modellerin desteklendiği, teşvik edilebildiği ortamlarda girişimcilik ilhamının genç kadınlar, kadın girişimciler için hızlı bir dalga etkisiyle yayılabilmesi - Girişimcilik alanında kredi gibi destek mekanizmaları ve fırsatların yaygınlaşması - Kadınların dayanışmanın önemini farkında olması ve dayanışma grupları oluşturabilmesi - Uluslararası ağların varlığı, özellikle ülkemizde yetersiz kalınan alanlarda uluslararası ağların parçası olmanın destekleyici olması - Yasal dayanakların varlığı. - Kalkınma planları, kadının güçlenmesi strateji belgesi gibi kadın girişimciliğini vurgulayan ve destekleyen plan ve faaliyetlerin olması. - Dijitalde var olan eğitimlerin herkese açık olması - EKAP üzerinden verilen yanıtların şeffaflık çerçevesinde yayınlanması	- Kültürel engeller. Toplumsal cinsiyet rollerinin etkisiyle kadının kendi işini yapmasına karşı ön yargılar ve aile baskısı - Kadınların mevcut eğitim fırsatlarına erişememesi - Mali konular; kadınların finansal destek bulabilmek, finansal riskleri tolere edebilme kapasitelerinin yetersiz olması. - Bürokratik engeller, resmi işleyiş ve süreçlerin kadın girişimciler tarafından tam olarak bilinmemesi. - Mevcut kültürel yapının etkisiyle kadınların kendilerine oto sansür uygulaması. Kadın üreticilerin belirli alanlarda toplanması, toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların üretici ve iş insanı olarak var olabilecekleri alanları domine ederek sınırlandırması. - Kadınların çok çeşitli etmenler nedeniyle mobinge maruz kalması. - Kültürel engeller, aile baskıları, mobing gibi kadına karşı şiddet mekanizmalarının varlığı. Kadınların iş dünyası ve girişimcilik alanını geliştirebilecek olmasına karşın şiddet mekanizmalarının kadınların kendilerini gerçekleştirme konusunda çok büyük bir engel yaratması. - Dijitalleşme sürecinde aile içinde kadının sorumluluğunun artması - Kadın girişimcilerin zayıf yönleri de düşünüldüğünde kriz ve pandemi gibi durumlarda daha çok etkilenmeleri - İhale komisyonundaki yetkililerin liyakat sahibi olmamaları

Toplantının ikinci oturumunda, kadın girişimci tanımı ve kadınların kamu ihalelerine katılımlarının artırılmasına yönelik yasa tasarısı için ortak akıl oluşturulmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların bir “Kadın Girişimci / Kadın Şirketi” tanımı geliştirilirken dikkate alınmasını önerdikleri hususlar aşağıdaki gibidir:

- Yöneticinin, karar alıcı kişinin kadın olması
- Kadınların somut olarak bir hizmet, ürün ya da servis üretmesi
- Risk ve başarının girişimci kadının sorumluluğunda olması
- Kadının bağımsız karar verebilmesi.
- Toplumun ihtiyaç duyduğu bir hizmet ya da ürünün eldeki sermaye riske edilerek sağlanabilmesi
- Şirketlerdeki ortaklıklarda en az %50 oranında kadın ortaklara sahip olunması

- Büyük bir sermaye ile sanayi işletmesi gibi altyapı sağlayabilmesi
- Karar alıcının kadın olması
- Yöneticinin kadın olması
- İmza sirkülerinin kadınlara ait olması
- Çalışanların arasında kadın çoğunluğu olması

Katılımcıların hazırlanan kamu ihalelerine yönelik yasa tasarısı önerileri de şu şekildedir:

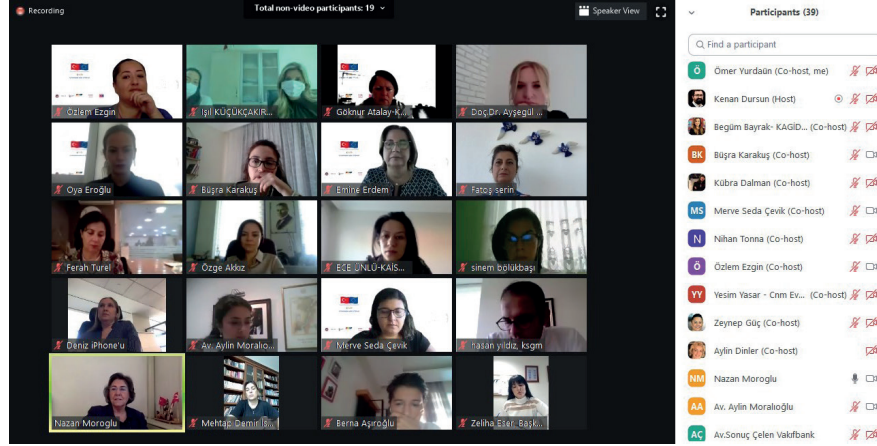
- Kadınların kâğıt üzerinde gösterilip erkek egemen şirketlerin var olmasıyla ilgili olarak sektörlerdeki kadın istihdam oranlarının belirlenmesi önemlidir.
- İş bitirme belgeleri çoğu zaman başka bir erkek iş insanından devralınmış oluyor. İspatlayıcı belgeler konusundaki dezavantajların giderilmesi için belirli özel çalışmalarla alabilecekleri özel yetki belgeleri imkânları sağlanabilir.
- Temelde kanun eşit muameleye dayanmaktadır, bir şirket ihaleye girerken eşit değerlendirmeye tabi tutulur. Ancak yerli istekliler ve yerli malı ile ilgili teşvik düzenlemeleri bulunmaktadır. Mal ihalelerinde yerli malı teklif edenler için özellikle belirli ürünlerde tanımlanmış bir %15 oranında bir avantaj sağlanması üzerine tanımlamalar mevcuttur. Kadın girişimcilere bu ürünler konusunda yönlendirme yapıldığında otomatik bir avantaj edinmeleri sağlanabilir.
- Mevzuatta ayrımcı bir düzenleme zaten yok ancak mevcut dezavantajları gidermek için puanlama durumunda yapılacak düzenlemeler, idarelerin belirleyeceği kriterlerle desteklenerek yapılabilir. Yerel idarelere bilgilendirme yapılması, strateji planlarına bu düzenlemelerin dâhil edilmesi bir avantaj sağlayabilir.
- İsteklilerin teklif ettiği fiyatların eşit olması durumunda kadın girişimcilere öncelik sağlanması gibi bir uygulama yapılabilir.
- Deneyim belgeleme kriterlerinde örneğin 15 yıllık deneyim aranan durumlarda kadın girişimciler için 5 yıllık deneyim aranması gibi bir kanun değişikliği yapılabilir.
- Aynı fiyatlı ürünlerde yapılacak değerlendirmeler için strateji belgelerine her iki son teklif veren fiyatlarının aynı olması durumunda kadın girişimci tanımlamasına uyan kadın istekli ortaklığının tercih edilmesi gibi bir madde eklenebilir. Yerel yönetimler buna çok hazırlar, zaten kadın kooperatiflerini destekliyorlar.
- İhale mevzuatındaki eksiklik temel sorunlardan biri olmaktadır, kimse mevzuata hâkim olamamaktadır. İhaleler kurallar ve düzenlemeler üzerinden yürüyen bir süreçtir. Kadın örgütleri bu konuda dijital eğitimler için eğitim taleplerinde bulunabilir.
- Asıl değişiklik yapılacak kanun, Kamu İhale Kanunu'dur (4734 sayılı kanun). Aşağıdaki kanunlar değişiklik yapılırken göz önüne alınması ve incelenmesi gereken diğer temel kanunlardır. Uygulama aşamasında uyumsuzluk olmaması ve uygunsuz olmaması adına bu incelemeler gerçekleştirilmelidir.

- Ticaret Kanunu
- Borçlar kanunu
- Devlet ihale kanunu
- Büyükşehir Belediye kanunu

- Belediye Kanunu
- Damga Vergisi Kanunu
- Harçlar Kanunu
- Bankacılık Mevzuatı

5.2. Arama Konferansı -2

Toplantının ilk aşamasında Kadın Tedarikçiler ve Kamu İhaleleri Süreçlerine Kadınların Katılımı Üzerine SWOT Analizi çalışması yapılarak konu ile ilgili güçlü ve zayıf yanlar, tehditler ve fırsatlar haritalandırılmıştır.

Strenghts (S) - Kuvvetli Yönler	Weaknesses (W) - Zayıf Yönler
- Kadınları ve kadın girişimcileri destekleyen güçlü sivil toplum örgütlerinin olması - Kamu İhale Kurumu'nun tüm mevzuat ve kararlarına internet üzerinden erişim imkânının olması - Kadın girişimciliğini desteklemeye yönelik fonların olması - EKAP sisteminin kadınlar için erişilebilir olması - EKAP akademi uygulaması sayesinde konu bazlı olarak görüntülü eğitim ve materyallerinin erişilebilir olması - Kadın üreticilerin çok çeşitli farklı üretim alanlarında yer almaları, farklı kadınların farklı farklı alanlarda uzmanlaşması, geniş üretim bantları sayesinde ihalelere katılım imkânını arttırabilecek olması - Pozitif ayrımcılığı destekleyen mevzuatların bulunması ve bunların devlet politikası olmasının zorunlu kılınması - Hem anayasal dayanak hem de uluslararası sözleşmelerin bu alanı	- Ev içi bakım yükü sorumlulukları - Eğitim olanaklarına erişimde fırsat eşitsizliği - Finansal kaynaklara erişimin yetersizliği - Toplumsal cinsiyet algıları nedeniyle belirli sektörlerde erkeklerin tercih edilmesi, mal - Hizmet alımında kadınlar yerine erkeklere öncelik verilmesi - Mevzuata ilişkin hukuki terimlere hâkim ol mamak, ihale metinlerinin ve bürokratik süreçlerin anlaşılamaması - Ücretsiz aile işçiliği. Örneğin tarımda çalışan kadın emeğinin ücretlendirilememesi, çalışan kadınların gelir sahibi olamaması - Fon kaynağı eksikliği - Pozitif ayrımcılık konusunda mevzuatta tadelat / değişim / revizyona ihtiyaç duyulması - Mülkiyetin az olması, kadınların sahip olduğu mülkiyetlerin az olması, bunun da teminat konusunda sıkıntı yaratıyor olması - Bireysel hakların bilinmemesi dolayısıyla ticari hakların da bilinmiyor oluşu - Melek yatırımcılara ilişkin kanunda iyileştirilmeye ihtiyaç duyulması

Opportunities (O)- Olanaklar	Threats (T)- Tehlikeler
- Devlet kurumları kaynaklı fonlar ile kadın girişimcilerin desteklenmesi - Küçük ve orta ölçekli işletmeler için büyük çaplı ihalelerin kısmi teklife açık olarak gerçekleştirilebilmesi - Kamu alımlarında fiyat dışı unsur belirleme olanağı ile kadın girişimcileri önceliklendirerek unsurların belirlenebilecek olması - Dijitalleşme etkisi ile eğitim olanaklarının ve finansmana erişim imkânlarının artması - Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ve Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde isteklilere teklif dosyası kapsamında iş deneyim belgesinin yanı sıra sözleşme ve faturaların, sosyal güvenlik kurumu belgelerinin iş deneyimini belgelemek için kullanılabilir olması - İhalelerin ilk aşamalarında belgelerin istenmemesi, başvuru formlarının doldurulmasının yeterli olması, dijitalleşme ile bu sürecin kolaylaştırılacak olması - EKAP Akademi ve Uzman Sor araçları ile girişimcilere destek verilmesi - Ev içi üretim ve online kanallardan satış yapan kadın üreticilerin vergi muafiyetinin olması - Kesinleşen ihale kararlarında alınan kararların gerekçelerinin ayrıntılı olarak bildiriliyor olması, ayrıntılı bilgilendirme olmaması durumunda şikâyet mekanizmasının açık olması. - Kamuya gerçekleştirilen işlerden iş deneyim belgesi edinebilmelerine imkân tanıyan bir mevzuatın olması (alt yüklenici iş bitirme belgesi) - Kadın kooperatiflerindeki çalışan kadın sayısının yüksek olması ve bunun diğer kadın girişimcilere motivasyon sağlaması, örnek olması ve kadın çalışan istihdamına olanak vermeleri - Anayasanın 10. maddesinde belirtilen kadına karşı yapılacak bir iyileştirmenin kanunlar karşısında eşitlik ilkesine aykırı davranılmış olmayacağına dair hüküm olması	- Toplumsal olarak gelişen ve kadınların kendilerine yönelik olarak da sahip olduğu önyargılar, toplumsal cinsiyete dayalı kalıplar ve buna bağlı gelişen özgüven yetersizlikleri - Özellikle pandemi gibi genel ekonomik sistemi olumsuz etkileyen koşullar - Kadın işletme tanımının olmaması. Kadınların yer aldığı işletmeler olarak yapılan tanımın yetersiz olması - Küçük ve orta ölçekli kadın işletmeleri kayıtlarının açık kaynak olarak yayınlanmaması, faaliyet gösteren kadın işletmeleri bilgisine hızlıca ulaşma imkânının olmaması - Fiyat dışı unsur uygulamasında ihalenin iptaline yol açabilecek keyfi unsurların söz konusu olabilecek olması - Kamu hizmetlerinde kadın dostu hizmet yaklaşımının olmaması - Bürokratik engeller: mevzuat içeriklerinin farklılığı mevzuatlara hâkimiyet konusunda problem yaratıyor olması. - Mevzuat dilinin ağır olması - Kamu kurumlarındaki pozitif ayrımcılık konusundaki farkındalığın eksik olması - Pandemi gibi kriz dönemlerinde eğitime erişimin zorluğunun kadınlar, kız çocukları üzerinde negatif etkiler yaratmış olması - Kadın girişimcilerin ihale aşamalarında erkek istekliler tarafından baskılanması - İhalede idarenin bakış açısı: bir önceki ihaleyi alan kurumla çalışma isteğinin devam etmesi ve sosyal mecralarda erkek ihale isteklileri ile beraber olma isteği - Hukuk okuryazarlığı konusunda eksikler olması

Toplantının ikinci oturumunda, kadın girişimci tanımı ve kadınların kamu ihalelerine katılımlarının artırılmasına yönelik yasa tasarısı için ortak akıl oluşturulmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların bir “Kadın Girişimci / Kadın Şirketi” tanımı geliştirilirken dikkate alınmasını önerdikleri hususlar aşağıdaki gibidir:

- Raporlanabilir unsurların dikkate alınması (Örneğin; kadın gerçek kişi tacirler, %51 hissesi kadına ait olan firmalar ya da %20 hissesi kadına ait olan üst düzey yönetici kadın bulunduran firmalar vb.)
 - Yarıdan fazla sermaye ile kadın ortakların yer alması
 - Karar alma mekanizmalarında yetkili olarak en az 1 kadının bulunması
 - Üretim işletmelerinde en az %50 oranında kadın çalışana yer vermesi

Katılımcıların hazırlanan kamu ihalelerine yönelik yasa tasarısı önerileri de şu şekildedir:

- Kamu İhale Mevzuatın tanımlar kısmına kadın işletmeci tanımı da eklenmelidir.
- Kadın işletme bilgilerini içeren bir liste olmalı ve açık kaynak olarak yayınlanmalıdır.
- İlanlı davet usulü pazarlıklı alımlarda kadın işletmelere öncelik verileceğine dair bir düzenleme yapılabilir.
- “Alt yükleniciler listelerinde kadın işletmelerin yer alması esastır.” gibi bir düzenleme yapılabilir.
- Fiyat dışı unsur konusunda, Kamu İhale Kanunu 40. Maddeye dayanarak ihale konusu işin niteliği de dikkate alınarak dezavantajlı grupların desteklenmesine yönelik daha kapsayıcı ifadeler eklenebilir.
- Şartnamede şirketlerde 10 yıllık deneyim aranıyorsa kadın girişimci için 5 yıl deneyim istenmesi, aranılan sermaye oranlarının düşürülmesi gibi pozitif ayrımcılık önlemleri alınabilir.
- Risk durumlarına karşı devletin özel destek önlemleri olabilir.
- Kadınların kamu ihaleleri öncesinde iş yaşamında karşılaştıkları sorunlarla ilgili iş sağlığı ve güvenliği kanunundaki kreş açma sorumluluğu gibi kadınların istihdamını teşvik edecek sosyal politika uygulamalarını da değerlendirmek gerekir.
- Kamu ihalelerinde bir kota konulabilir, ihale alanların 1/3’ü kadınlar olmalı gibi bir düzenleme yapılabilir.
- Kadın girişimciler kapsamına kadın kooperatifleri de dâhil edilebilir.
- Sözleşme giderlerinde kadın girişimcilere avantaj sağlayacak bir düzenleme yapılabilir.
- Kanun teklifi hazırlarken kamu ihale kanununa ek olarak diğer temel kanunlar da değerlendirilmeli ve kanun teklifi tasarlanırken uygun ve uygulamaya aykırı olmamasına dikkat edilmelidir.

- Öncelikle, kadın girişimci-kadın işletmesi tanımının yapılması önemlidir. Böylece, diğer kanunlarda da bu tanım kullanılabilecektir.
- Tek başına ‘Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Kanunu’ hazırlanması da oldukça önemlidir.

6. Genel Değerlendirme: Arama Konferansları

Kamu kurumları, akademi ve özel sektör temsilcilerinin katıldığı arama konferansları kadınların kamu ihalelerine katılım süreçlerine dair içinde bulunduğumuz koşulları anlamak açısından önemli veriler sağlamıştır.

Kadın tedarikçilerin kamu alımlarında daha fazla yer alması ile ilgili,

- Kamu ve özel sektörün hali hazırda kadın istihdamını önceliklendirmesi
- Kadın girişimciliğini destekleyen birçok programın ve politikanın uygulamada olması
- Kadın girişimcilerin istekli ve çalışkan olması
- Uluslararası sözleşmelerin de kadın istihdamını ve girişimciliğini destekliyor olması

Süreçteki en güçlü yanlar olarak ifade edilmiştir.

EKAP sisteminin erişilebilir ve anlaşılır olması, birçok kurumun ücretsiz olarak sağladığı eğitim programları, Kamu İhale Kurumu’nun sağladığı danışmanlık hizmetleri, konuya özel açılan fon ve hibeler, ilgili mevzuat düzenlemeleri ve pozitif ayrımcılık uygulamaları; fırsatlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Toplantılarda destek mekanizmaları ve önlemler geliştirilmesi gereken alanlar olarak paylaşılan başlıkları şu şekildedir:

- Kadın işletmesi ve kadın girişimci tanımının hukuki olarak yapılması
- Kadınların başta eğitim olanakları olmak üzere, mülkiyet sahipliği, finansmana erişim, ekonomik bağımsızlık, istihdama katılım gibi konularda güçlendirilmeleri
- Ev içi emeğin görünür kılınması
- Ev bakımı, yaşlı bakımı ve çocuk bakımı gibi konularda sosyal hizmet modelleri geliştirilmesi
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı ayrımcı uygulamalara yönelik politikalar geliştirilmesi
- Kadınların hukuki okuryazarlık konusunda güçlendirilmeleri
- Pandemi, ekonomik kriz, afeti gibi olumsuz etkilerin en fazla yansıdığı gruplardan biri olan kadınlar için özel önlemler geliştirilmesi

Kadınların kamu alımları süreçlerine katılımlarının artırılması için hazırlanacak yasal bir düzenlemenin:

- Farklı disiplinlerden uzmanlarla geliştirilmesi,
- Kağıt üzerinde olduğu kadar uygulama aşamasında da gerçekçi olması,
- Kapsayıcı, eşit ve adil olması,
- Kamu İhale Kanunu'nda (4734 sayılı kanun) önerilecek düzenlemelerin, diğer temel kanunlarla uyumlu olması,
- Pozitif ayrımcılık ve kota uygulamaları gibi teşvik ve güçlendirme maddeleri içermesi, önerilmektedir.

7. Kamu Alımlarında Kadın Katılımını Arttırmak İçin Yasa Tasarısı Önerisi

Ülkemiz ekonomisinde kamu sektörünün belirleyici rolü devam etmektedir. Bu nedenle, kamunun açtığı ihalelerin ve tedarik süreçlerinin girişimciler için büyük önemi vardır. Kadın girişimciliğinin, yaratacağı yeni ekonomik fırsatlar nedeniyle büyümenin önemli bir bileşeni olarak kabul görülmekle birlikte, kamu ihalelerine katılımı ve ihale süreci ve sonucunda kadınların beklentileri karşılanmamaktadır. Bu açıdan artan rekabet ortamında kadın girişimcilerin kamu ihalelerine katılımlarının ve ihalelerden pay alımlarının özel olarak güçlendirilmesine ve desteklenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Yapılması teklif edilen yeni yasal düzenlemelerin temel dayanağı, Türkiye tarafından onaylanan başta Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) olmak üzere uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'nın 10. Maddesidir.

CEDAW'ın 4. maddesinde kadın erkek eşitliğini olgusal olarak sağlamak ve eşitliğin yerleştirilmesini hızlandırmak amacıyla uygulamada taraf devletlerce “geçici ve özel önlemler” alınması gerektiği ve bunun Sözleşme’de belirtilen cinsten bir ayırım olarak düşünülmemeyeceği kabul edilmiştir.

Anayasa'mızın 10. maddesinde yer alan “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür, bu maksatla alınacak tedbirler, eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz” hükmü kadın girişimcilere ihalelerde öncelik verilmesinin de haklı gerekçesini oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi, kamu alımları ile ilgili AB müktesebatı şeffaflık, eşit muamele, serbest rekabet ve ayrımcılık yapılmamasına ilişkin genel ilkelerin yanında, Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartında, kadın girişimcilerin nasıl desteklenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Buna göre Kamu İhaleleri ve Sözleşmeleri başlıklı 12. maddesine göre “İhale Şartnamesinin sözleşme gereği toplumsal cinsiyet amaçlarını dikkate aldığıının temin edilmesi” koşulu getirilmiştir.

Ayrıca, 2015'de BM Zirvesinde Türkiye'nin de aralarında olduğu 193 ülkenin oybirliği ile kabul ettiği daha sürdürülebilir, yaşanabilir, eşit bir dünya oluşturmak üzere 2030 yılına kadar erişilmesi öngörülen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında yer alan “Toplumsal Cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların güçlenmesi” hedefi de, kadın tedarikçilerin desteklenmesi için yapılacak yasal düzenlemelerin haklı gerekçesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda ülke ekonomilerinde pazar payı en yüksek olan kamu alımlarında kadınların yer alması, ülke ekonomilerinin gelişmesi için hayati bir öneme sahiptir. Kadınların kamu ihalelerinde yer alabilmeleri için öncelikle temel yasa olan Kamu İhale Kanununda ve Türk Ticaret Kanunu, Harçlar Kanunu gibi ilgili bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ihtiyaç vardır.

Kamu İhale Kanununda değişiklik önerileri

- Tanımlar maddesine “kadın işletmeleri” tanımının eklenmesi
- Temel ilkeler maddesine “kadın erkek eşitliği” ibaresinin eklenmesi
- İhaleye katılımda yeterlilik belgeleri açısından kadın işletmelerinin “son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan veya kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler” açısından muaf tutulmasına ilişkin ibare eklenmesi
- Pazarlık usulü veya doğrudan temin ile ilgili maddelere “ihale konusu mal ve hizmetlerin kadın işletmeleri veya ortaklarının tamamı kadınlardan oluşan kooperatiflerce üretilmesi durumunda..” şeklinde bir fıkra eklenmesi
- Geçici teminat ile Kesin teminat maddelerinde belirlenen oranların “kadın işletmeleri için yarısı” ibaresinin eklenmesi

Türk Ticaret Kanunu 1. Kitabı: Ticari İşletme kısmında değişiklik önerisi

- Ticaret siciline tescil maddesine “kadın işletmeleri” konusunda bir fıkra eklenmesi.

Önerilere ilişkin örnekler:

Madde 4 - Tanımlar

Tedarikçi : Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri veya **kadın işletmeleri**,

Kadın işletmeleri : Gerçek kişi işletmelerde sahibinin ve yetkili yöneticinin kadın olduğu; ortaklıklarda sermayenin en az %51'inin sahibinin kadın olduğu ve yetkili yöneticinin kadın olduğu işletmeler.

Madde 5- Temel İlkeleri

“İdareler bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde..... **kadın erkek eşitliğini sağlamakla sorumludur**”

Madde 10- İhaleye katılacak isteklilerden, kadın işletmeleri hariç olmak üzere ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

Pazarlık usulü maddesine “g” fıkrasının eklenmesi

Madde 21- Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

g) İhale konusu mal ve hizmetlerin kadın işletmesi veya ortaklarının tamamının kadınlardan oluşan kooperatiflerce üretilmesi durumunda,

Doğrudan temin maddesine “j” fıkrası eklenmesine

Madde 22-

j) ihale konusu mal ve hizmetlerin kadın işletmesi veya ortaklarının tamamı kadınlardan oluşan kooperatiflerce üretilmesi durumunda.

Özellikle Kamu İhale Kanunu’na “kadın işletmeleri” konusunda bir ibare eklenmesiyle dahi, devletin kadın girişimcilerin kamu ihalelerine katılımını ve tedarikçi olabilmelerini özel önlemlerle desteklemesi gerektiğine dikkat çekilecek ve olumlu katkısı olacaktır.

(Anayasa md.10: Devletin kadın erkek eşitliğini sağlamak amacıyla alacağı tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanmaz”).

8. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kavramlar Sözlüğü

AİLE İÇİ ŞİDDET: Mağdur faille aynı haneyi paylaşırsa da paylaşmasa da, aile veya hanede eski veya şimdiki eşler veya partnerler ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddettir.

CAM TAVAN: İşyerlerinde eşit davranma ilkesi ve cinsiyete dayalı ayrımcılığı önlemeye yönelik yasalar, yönetmelikler dikkate alınmadan, kadınların eğitimleri, uzmanlıkları ve performansları gözardı edilerek, üst yönetim pozisyonlara yükselmelerinin veya eşit işe eşit ücret almalarının fiilen engellendiği ayrımcı uygulamalar.

EŞİTLİK: Kadınların yasalarda ve yasaların uygulanmasında erkeklerle eşit hak ve konuma sahip olmalarıdır.

EV İÇİ SORUMLULUK: Bir hanede temel yaşam gereklerinin karşılanması için yerine getirilen yemek pişirme, temizlik, yakacak, odun toplama, ve su taşıma, çocuk ya da yaşlıların bakımı gibi görev ve yükümlülükler.

KADIN GİRİŞİMCİ OLARAK NİTELENME KOŞULLARI: Gerçek kişi işletmelerde: Ev dışı mekânda kurulan işletmenin sahibinin ve temsil ve ilzama yetkili yönetici atanmış olması durumunda yöneticinin de kadın olması.

Tüzel kişi işletmelerde:

Anonim ve limited şirketlerde; ortaklık sermayesinin en az %51'ine sahip ortağın kadın olması ve temsil ve ilzama yetkili yöneticinin kadın olması.

Tek kişilik ortaklıklarda (Anonim veya Limited şirketlerde) şirket sahibinin kadın olması ve şirketi temsil ve ilzama yetkili yönetici atanmış olması durumunda yöneticinin de kadın olması.

Kollektif şirketlerde; ortaklardan birinin kadın olması ve bu ortağın ya diğer ortak/ortaklar ile yönetim sorumluluğunu paylaşıyor olması ya da diğer ortaklar tarafından yönetim yetkisini kullanmak üzere atanmış olması.

Komandit şirketlerde; komandite ortağın kadın olduğu komandit şirketlerde 'kollektif şirket' hükümlerine, komandite ortağın kadın olduğu sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde 'anonim şirket' hükümlerine tabi olunması.

Kooperatiflerde; ortaklarının en az %51'inin kadın olması ve temsil ve ilzama yetkili yöneticisinin de kadın olması.

KADINA YÖNELİK AYRIMCILIK: Kadınların gerek biyolojik cinsiyetleri (sex) gerekse medeni durumları da dahil olmak üzere kadınlara biçilen roller (gender) temeline dayalı doğrudan veya dolaylı uğradıkları ayrımcılık

KADINA YÖNELİK ŞİDDET: İster kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik, ve ekonomik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir. Bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimidir.

TOPLUMSAL CİNSİYET: Toplum tarafından kadın ve erkeğe yüklenen ve sosyal olarak kurgulanan roller, davranışlar ve eylemler anlamına gelir.

ANAYASA VE ULUSLARARASI MEVZUATTA İSTİHDAM VE ÇALIŞMA KOŞULLARINDA KADIN ERKEK EŞİTLİĞİ

ANAYASA

2001’de Anayasa’nın 41.maddesinin 1.fıkrasına “**eşlerarası eşitlik**” ilkesi eklendi.

2004’de Anayasa’nın 10. maddesine “**kadın erkek eşit haklara sahiptir. Devlet kadın erkek eşitliğinin yaşama geçirilmesinde yükümlüdür**” kuralı eklendi.

2010’da yukarıdaki değişikliğe “**Devletin kadın erkek eşitliğini sağlamak amacıyla alacağı tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanmaz**” cümlesi eklendi

AVRUPA BİRLİĞİ YÖNERGELERİ

75/117/EEC Sayılı Kadın ve erkek çalışanlar için eşit işe eşit ücret ilkesinin uygulanması hakkında üye devletler mevzuatının yakınlaştırılmasına ilişkin Konsey Yönergesi, 1975

76/207/EEC Sayılı İşe alınmada, meslek içi eğitimde ve işte yükselmelerde ve çalışma koşullarında kadınlara ve erkeklere eşit davranılması hakkında Konsey Yönergesi, 1976

79/7/EEC Sayılı Sosyal Güvenlik Alanında Kadın ve Erkeğe eşit davranılması ilkesinin uygulanması hakkında Konsey Yönergesi, 1979

86/378/EEC Sayılı Sosyal güvenlik sistemlerinde kadın ve erkeğe eşit davranılması ilkesinin yaşama geçirilmesi hakkında Konsey Yönergesi, 1986

86/613/EEC Sayılı Tarım da dahil olmak üzere bağımsız çalışan kadınların hamilelik ve analık dönemlerinde korunması ve tarım da dahil bağımsız çalışan kadın ve erkeğe eşit muamele prensibinin uygulanmasına ilişkin Konsey Yönergesi, 1986

92/85/EEC sayılı Hamile, loğusa, emziren kadın çalışanların işyerinde sağlık ve güvenliklerinin iyileştirilmesine ilişkin asgari önlemlerin belirlenmesi hakkında Konsey Yönergesi, 1992

96/34/EC Sayılı ebeveyn izni konusunda çerçeve anlaşma hakkında Konsey Yönergesi, 1996

97/80/EC Sayılı cinsiyete dayalı ayrımcılık durumlarında ispat mükellefiyeti hakkında Konsey Yönergesi, 1997

2000/78/EC Sayılı işyerlerinde ve meslekte eşit muamele alanında genel bir çerçeve oluşturan Konsey Yönergesi, 2000

2002/73/EC Sayılı işe alınma, mesleki eğitime giriş ve çalışma şartları ile ilgili olarak kadın ve erkekler arasında muamele eşitliği prensibinin uygulanmasına ilişkin Konsey Yönergesi, 2002

2004/113/EC Sayılı mal ve hizmetlere erişim konusunda cinsiyete dayalı ayrımcılığın kaldırılmasına yönelik Konsey Yönergesi, 2004

2006/54/EC Sayılı istihdam ve çalışma koşullarında kadın ve erkeklere eşit davranma ve eşit fırsatlar ilkesinin uygulanmasına ilişkin Konsey Yönergesi, 2006

CEDAW: BM düzeyindeki 9 temel insan hakları sözleşmesinden biri “**Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi**” Kadınların insan haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan uluslararası kadın hakları yasasıdır. Sözleşmeye taraf ülkelerde kadın haklarının güvence altına alınmasını ve geliştirilmesini, kadınlara yönelik ayrımcılığın tüm biçimlerinin önlenmesini, kadınların toplumsal durumlarını iyileştirmek, toplumsal cinsiyet ilişkilerini ve toplumsal cinsiyete dayalı basmakalıp yargıları değiştirmek üzere taahhütlerde bulunmasını sağlar. CEDAW BM Genel Kurulu tarafından 1979 yılında kabul edildi, 1981 yılında yürürlüğe girdi ve Türkiye tarafından 1985 yılında imzalandı.

SÖZLEŞMEYE GÖRE GEÇİCİ ÖNLEMLER; Erkekler ve kadınlar arasındaki eşitliği fiilen gerçekleştirmeyi hızlandırmak için Taraf Devletlerin aldıkları geçici tedbirler örn. siyasette kadın kotası gibi, Sözleşmede tanımlanan bir ayrımcılık olarak görülemez; ancak bunlar hiçbir şekilde eşitlikçi olmayan veya farklı türden standartların sürdürülmesi sonucunu doğuramaz; fırsat ve muamele eşitliğini sağlama amacı gerçekleştiğinde bu tedbirlerin uygulanmasına son verilir.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ: 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul’da imzaya açıldığından uluslararası alanda kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak anılan **“Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi”**dir. Yaptırım gücü olan, bağlayıcı, bağımsız bir denetim mekanizmasının kurulmasına yer verilen ve şiddetin kadın erkek eşitsizliğinin bir sonucu olduğunun vurgulandığı ilk sözleşmedir. 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, sözleşmeyi ilk imzalayan ve ilk onaylayan ülkedir. 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalamış ve 24 Kasım 2011 tarihinde onaylamıştır. Sözleşme taraf devletlere şiddet ÖNLEMEK, mağduru KORUMAK, faili KOVUŞTURMAK ve şiddetle mücadele için destek politikaları uygulamakla yükümlü kılmaktadır. GREVIO adında izleme mekanizması olan Sözleşme bağlayıcı ve yaptırım gücü olan bir sözleşmedir.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO): Uluslararası Çalışma Örgütü ya da ILO, ülkelerdeki çalışma yasalarında ve bu alana ilişkin uygulamalarda standartları geliştirmek ve ileriye götürmek gibi bir amaçla kurulan kuruluştur.

TÜRKİYE’NİN ONAYLADIĞI ILO SÖZLEŞMELERİ

4.6.1935 tarihli “Her Nevi Maden Ocaklarında Yeraltı İşlerinde Kadınların Çalıştırılmaması” Hakkında 45 No.lu ILO Sözleşmesi (1937)

6.6.1951 tarihli “Eşit Değerde İş İçin Erkek ve Kadınlar Arasında Ücret Eşitliği” Hakkında 100 No.lu ILO Sözleşmesi (1967)

4.6.1958 tarihli “Ayrımcılık (İş ve Meslek)” hakkında 111 sayılı ILO Sözleşmesi (1967)

17.6. 1964 tarihli “İstihdam Politikası” Hk. 122 No’lu ILO Sözleşmesi (1977)

TÜRKİYE’NİN ONAYLAMADIĞI ILO SÖZLEŞMELERİ VE TAVSİYE KARARLARI

156 No’lu Aile Sorumlulukları Olan İşçiler Sözleşmesi,1981

123 No’lu İstihdam (Aile Sorumlulukları Olan Kadınlar) Tavsiye Kararı,1965

165 No’lu Aile Sorumlulukları Olan İşçiler Tavsiye Kararı,1981

175 No’lu Kısmi Süreli Çalışma Sözleşmesi,1996

183 No’lu Analığın Korunması Sözleşmesi, 2000

189 Sayılı Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş Sözleşmesi, 2011

190 No’lu Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme, 2019

KAMU İHALE SÖZLÜĞÜ

Açık İhale Usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

Başvuru Belgesi: Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespiti için kullanılmak üzere sunulan belgeler.

Belli İstekliler Arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usul.

Çerçeve Anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşma.

Doğrudan temin: İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılandığı, ihtiyaçla ilgili gerçek veya tüzel tek kişinin özel bir hakka sahip olduğu gibi Kanunda (mad.22) ayrıntılı olarak belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından ilan yapılmasızın, teminat aranmaksızın davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usul.

Elektronik Eksiltme: Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin yasa da yazılı metotla yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması işlemleridir.

Elektronik İhale: Kamuda yapılan alımların elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilmesine verilen addır. E-ihale geleneksel sistemden farklı olarak bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak kamu ihalesinin başlatılmasını, tekliflerin verilmesini ve ihalenin sanal ortamda tamamlanmasını ifade eder.

Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP): İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu süreçle ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamdır. Güncel ihaleler ekap.kik.gov.tr adresi üzerinden takip edilmektedir.

İdare: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale yapan kurum ve kuruluşlardır.

İhale: Kamu İhale Kanununda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasında seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemlerdir.

İhale dokümanı : İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

İhale Konusu Hizmet Alımları: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetleri, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanması ve benzeri diğer hizmetler.

İhale Konusu Yapım İşleri: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işleridir.

İhale ilanı: İhalenin hangi şekilde yapılacağı ve alımın ne olduğuna ilişkin duyurudur.

İhale yetkilisi : İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlileridir.

İtirazen şikayet: Sözleşme imzalanmadan önce idarece alınan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından Kamu İhale Kurumuna yapılan başvurudur.

İstekli: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhitidir.

Kamu alımı: Kanun kapsamında belirtilen idarelerin yaptıkları mal veya hizmet alımları ile yapım işlerini kapsar.

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre, mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projedir.

Kurul : Kamu İhale Kurulu

Kurum : Kamu İhale Kurumu

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklardır.

Münferit Sözleşme: Çerçeve anlaşmaya dayalı olarak idare ile yüklenici arasında imzalanan sözleşmelerdir.

Ortak İhale: Birden fazla idare, ortak ihtiyaçlarını, düzenleyecekleri bir protokol çerçevesinde, Kamu İhale Kanununda yer alan ihale usullerini kullanarak ortak bir ihale ile karşılayabilir. Alımı yapılacak mal veya hizmet ile bakım veya onarım işine ilişkin aynı nitelikteki ortak ihtiyaç farklı teknik özelliklere sahip olabilir. İdarelerce düzenlenecek protokolde; ortak ihtiyacın niteliği, türü, miktarı, ihale usulü, ihale hazırlık işlemlerinin hangi idare/idarelerce yerine getirileceği ve koordinatör idareye ilişkin bilgiler belirtilir. İdarelerce protokolde bulunması gerekli görülen diğer hususlara ayrıca yer verilebilir. Eşik değerler ve parasal limitlerin belirlenmesinde koordinatör idarenin tabi olduğu tutarlar dikkate alınır.

Ön proje : Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projedir.

Pazarlık usulü: Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması, doğal afet, salgın, savunma, güvenlik gibi sebeplerle ihalenin ivedilikle yapılmasının zorunlu olduğu haller gibi Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usuldür.

Sözleşme: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmadır.

Şikayet: İdarenin ihale sürecine ilişkin her türlü eylem ve işlemine karşı idareye yapılan yazılı başvurudur.

Tedarikçi: Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimlerdir.

Teklif : Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgilerdir.

Teminat mektubu: Bankalar tarafından verilen teminat mektupları ile Türkiye’de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetleridir.

Teyit: İhalelere katılan gerçek veya tüzel kişiler için idarelerce Kamu İhale Kurumundaki yasaklı sicil listesinin kontrol ettirilmesi işlemidir.

Uygulama projesi : Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projedir.

Yaklaşık maliyet: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce planlanan kamu alımına ilişkin, idareler tarafından her türlü fiyat araştırması yapılarak ve katma değer vergisi hariç tutularak belirlenen tahmini maliyettir.

Yüklenici: İhale üzerinde bırakılan ve sözleşme imzalanan isteklidir.

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla KAGİDER sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir”

